ORAS

Kiek lietaus,
temperatūra apie 65°.
Saulė teka 6:15, leidžiasi 4:55.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily In America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

VOL. XLI Kaina 5c icago 8, Ill. Antradienis, Spalio - October 26 d., 1954 m. Price 5c 252

MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER CHICAGO

Midwest Inter. Gr.
Library Center
5721 Cottage Grove Ave

MENDES-FRANCE KALBA APIE NAUJĄ GADYNĘ

Lietuvos užgrobimo bylos tyrinėjimai

ALT komisijos Lietuvos pavergimo dokumentams rinkt pranešimas apie apklausinėjimus Chicagoj

1940 m. gegužės pabaigoje rusai bolševikai apkaltino Lietuvos vyriausybę, kad iš jų bazių Vilniuje buvo pagrobti du jų kareiviai, Šmavganec ir Pisarev, — liudijo Jonas Talalas, buvęs tuo metu Vilniaus apygardos teismo prokuroras.

Jis liudijo toliau:

Birželio 6 d. dėl tų kareivių dingimo turėjo važiuoti į Maskvą kalbėtis su Molotovu, SSSR užsienių reikalų komisaru, Lietuvos ministeris pirmininkas Antanas Merkys.

Parodymai apie Šmavganecą

Kadangi dėl Šmavganeco jau buvo aišku kur jis buvo, tai buvo duotas skubiai parėdymas smulkiai iškvosti Savickaitę. Tą parėdymą man buvo pavesta įvykdyti, kaip ėjusiam prokuroro pareigas, nes komisijos pirmininkas Brazinskas tuo metu bylos reikalu buvo išvykęs į Kauną. Aš gerai pamenu, pavedžiau tuometiniam Kriminalinės policijos viršininkui Vilniuje Petrui Krasauskui atvežti Savickaitę į Kriminalinę policiją ir ją smukiai apklausti. Kad nebūtų kokių nors užmetimų, jog jos parodymas išgautas policijos per prievartą, pavedžiau pakviesti iš anksto jiems nepranešus tris pedagogus: 1) Vilniaus universiteto rektorių prof. Mykolą Biržišką, dabar gyvenantį Los Angeles, Cal.; 2) mergaičių gimnazijos direktorę Dr. Mariją Krasauskaitę, dabar gyvenančią Philadelphijoje, Pa., ir 3) berniukų gimnazijos direktorių Stasį Kairiukštį, vėliau išvežtą į Sibirą.

Būdamas labai užimtas kitais reikalais, iš prokuratūros pusės paskyriau dalyvauti prokuroro padėjėją Igną Navicką, dabar Hamiltone, Kanada. Iš Kriminalinės policijos valdininkų kvotą vedė Dimavičius ir Pievaitis, gi visą laiką prie to dalyvavo dar Kriminalinės policijos inspektorius A. Mauragis ir viršininkas Petras Krasauskas.

J. Savickaitė visiškai laisvai papasakojo, kaip rusų kareivis Šmavganec pas ją gyveno. Tą gali smulkiai nupasakoti prof. M. Biržiška, Dr. Marija Krasauskaitė, Aleksas Mauragis, Ignas Navickas ir dar Stasys Grigaravičius, tada Kriminalinės policijos valdininkas, dabar gyvenąs Chicagoje. Valdininką Dimavičių ir J. Savickaitę bolševikai tuojau suėmė, kaip tik okupavo Lietuvą.

Savickaitės platus parodymas buvo įteiktas į Maskvą važiuojančiam ministeriui pirmininkui A. Merkiui birželio 6 d. 1940 m.

Butajevo atsitikimas

Kitas incidentas buvo toks. Gegužės mėn. 12 d. 1940 m. Vilniuje buvo gaudomas iš rusų bazės dezertyravęs karys Butajev. Jis policijos apsuptas, patę nusišovė. Prie lavono apžiūrėjimo ir skrodimo dalyvavo bolševikų raudonosios armijos gydytojas ir kiti pareigūnai. Buvo nustatyta, kad Butajev pats nusišovė, bet bolševikai iš Maskvos "Tasso" komunikato per spaudą apkaltino Lietuvą, kad Butajev buvo lietuvių nušautas. Prie Butajev lavono skrodimo dalyvavo prokuroro padėjėjas Vytautas Račkauskas, dabar JAV. Kiti dalyviai yra likę Lietuvoje arba deportuoti į Sibirą.

(Bus daugiau)

Anglų krovėjai tebestreikuoja

Churchill tarėsi su Attlee

LONDONAS. — Nežiūrint anglų vyriausybės įspėjimo, panaudoti kariuomenę laivams krauti, Londono ir kitų uostų krovėjų daugumą pasisakė už streiko tęsimą.

Teismo tyrinėjimo įstaiga renka faktus iš abiejų pusių ir pateiks vyriausybei savo rekomendacijas. Bet tuo tarpu maža duomenų, kad krovikai paklausytų rekomendacijų. Priešingai, komunistų agitatoriai susilaukė nemaža šalininkų skelbti visuotinį krovėjų streiką ir priversti pakelti atlyginimą.

Transporto unijos sekretorius Deakin nepritaria streikui. Streikas esąs komunistų darbas, turįs politinių siekimų, sako Deakin. Krovėjai tęsia streiką, kad ir neturėdami unijos vadovybės pritarimo. Pirmadienį tuo opiu klausimu premieras Churchillis tarėsi su opozicijos vadu Clement Attlee.

Von Neumann į AEC

WASHINGTONAS, D. C. — Prez. Eisenhoweris nauju Atominės Energijos Komisijos (AEC) nariu paskyrė pasaulinio garso matematiką, Vengrijos emigrantą John von Neumann, padėjusį pagaminti atominę, o ypač vandenilio bombą.

Ligi šiol von Neumann buvo mokslininkų patarėjų komisijos nariu prie AEC.

J. von. Neumann atvyko į JAV prieš 20 metų. 1937 m. jis gavo JAV pilietybę. Jis pakeis AEC narį Eugene Zuckert, pasitraukusį š. m. birželio 30 d.

Iš penkių AEC komisijos narių liko tik vienas, paskirtas prezidento Trumano — Thomas Murray.

Pakistane sudarė naują vyriausybę

Paskelbtas išimties stovis

KARACHI, Pakistanas. — Premieras Mohammed Ali, ką tik grįžęs iš JAV, išsprendė, vyriausybės krizę, sudarydamas naują tvirtą ministerių kabinetą, kurį pavarė gen. gubernatorius Ghulam Mohammed.

Šaly matyti nėra saugu, jei gen. gubernatorius paskelbė išimties stovį, uždraudė rinktis daugiau kaip 5 asmenims ir įvedė griežtą spaudos cenzūrą.

JT 9 m. sukaktis

NEW YORKAS. — Pereitą sekmadienį, spalio 24 d. su didelėmis iškilmėmis ir plačiomis viltingomis kalbomis atšvęsta Jungtinių Tautų Organizacijos 9 metų sukaktis.

Tarp svarbiųjų kalbėtojų buvo JT gen. sekretorius Dag Hammarskjold, JT susirinkimo pirmininkas Dr. Eelco van Kleffens ir Mrs. E. Roosevelt.

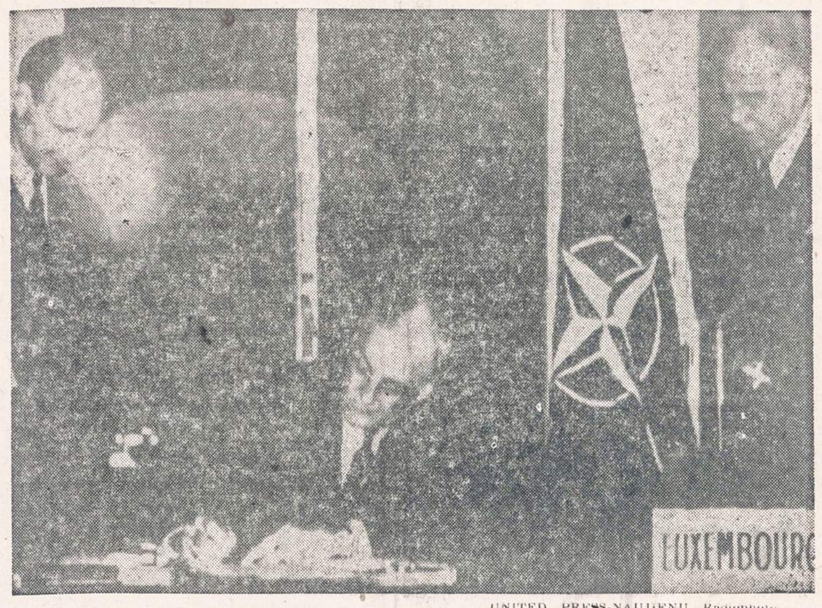

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Radiophoto

JAV sekretorius John Foster Dulles pasirašo paktą Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje. Pagal tą paktą Vokietija ir Italija pasidarė Vakarų Europos Sąjungos nariais.

PAVERGTŲ TAUTŲ SEIMAS PRIEŠ NAUJĄ AGRESIJOS APIBŪDINIMĄ

Įspėjo JT delegacijas, kur komunistų spąstai

NEW YORKAS. — Jungtinių Tautų delegacijos gavo ryškų įspėjimą dėl jų rengiamos naujos formulės agresijai apibūdinti. Tas įspėjimas atėjo iš Pavergtųjų Tautų Seimo, kuris buvo vėl susirinkęs visuotinio posėdžio.

Seimas, kuriame dalyvauja devynių Sovietų Sąjungos okupuotų ar jos kitaip užviešpatautų tautų delegacijos, pareiškė, kad Jungtinėse Tautose siūlomasis naujas agresijos apibūdinimas tik patarnautų tolimesniems komunistinės agresijos veiksmams palengvinti bei pateisinti. Seimo priimtoje rezoliucijoje siūloma Jungtinėms Tautoms visų pirma atidžiai peržvelgti čia pat nurodytus jau įvykdytus sovietų agresijos veiksmus, atitaisyti jų sukurtą padėtį, ir tik tada įgyvendinti naują tarptautinę nepuolimo sutartį.

Prie to prijungta ir kita šio seimo rezoliucija, kurioje laisvų kraštų delegacijos Jungtinėse Tautose devynių pavergtų tautų vardu raginamos pasmerkti sovietų įvykdytus agresijos veiksmus ir sudaryti sąlygas pavergtųjų tautų neprikalusomybei bei suverenumui atstatyti.

Priimta eilė nutarimų

Be to, seime priimtos ir atitinkamoms delegacijoms Jungtinėse Tautose perduotos šios rezoliucijos bei memorandumai: dėl taikos sutarčių sulaužymo iš sovietų pusės ir jų užviešpatautų kraštų sumilitarizavimo; dėl religijos persekiojimo sovietų viešpataujamuose kraštuose; dėl priverstinio darbo sistemos tuose kraštuose praktikavimo bei priemonių tai praktikai sustabdyti; dėl siūlymo Bulgariją, Rumuniją ir Vengriją priimti į Jungtinių Tautų Organizaciją, griežtai pasisakant prieš tą priėmimą tol, kol tiems kraštams atstovaus marionetinės vyriausybės.

Seimo diskusijų santrauką, maždaug kas pusvalandis išleidžiamuose biuleteniuose, perduodama į Jungtines Tautas — į delegaciją ir ten akredituotų spaudos atstovų biurus. Pertraukos metu įvyko delegacijų pirmininkų pasikalbėjimas su spaudos atstovais.

Pavergtųjų Tautų Seimo darbai

Jau pasirodė ir pirmasis leidinys apie Pavergtųjų Tautų Seimo (Assembly of Capitive European Nations — ACEN) darbus.

Tai 68 puslapių knyga, anglų kalba, apimanti 1954 m. rugsėjo 20 ir 21 d. posėdžius. Joje išdėstyti ir seimo organizacijos nuostatai (panašūs į Jungtinių Tautų), delegacijų sudėtis, komisijų vadovybės, pirmuose posėdžiuose priimtos rezoliucijos ir delegacijų padarytų pareiškimų tekstai. Krinta į akį žymus pabaltiečių vaidmuo šioj institucijoj: pagrindinės (bendrųjų reikalų) komisijos pirmininkas latvis (V. Masens), politinės komisijos — lietuvis (V. Sidzikauskas), ekonominės — estas (A. Kitt). Socialinių reikalų ir teisių komisijų pirmininkai — lenkai, bet pirmosios k-jos vicepirmininkas — estas, o antrosios sekretorius — lietuvis (A. Trimakas). Po vieną narį kiekviena delegacija turi visose komisijose.

Specialiai Lietuvą liečią pareiškimai leidiny yra: bendras estų, latvių ir lietuvių delegacijų protestas prieš Sovietų vyriausybės uzurpaciją tų kraštų atstovavimo Jungtinėse Tautose (14-tas pusl.); tas protestas savo laiku buvo ir didžiojoj spaudoj atžymėtas) ir lietuvių delegacijos pirmininko V. Sidzikausko kalba (34-37 psl.).

Trečias šio seimo plenumo posėdis bus lapkričio 7-8 d.

15,000 indokinų pabėgo plaustais

Išgelbėjo prancūzų laivai

SAIGONAS, P. Vietnamas. — Antikomunistiniai vietnamiečiai, daugiausia katalikai, atsidūrę Vietminto valdžioj, susitelkė į Van Ly miestelį pajūry ir iš čia pasileido plaustais ir džiunkomis į jūrą.

Kol juos pastebės komunistų policija, bėgliams reikėjo praplaukti 3 mylių jūros zoną, už kurios, neutraliuose vandenyse, patruliavo prancūzų laivai.

15,000 tokių pabėgėlių pasisekė prasilaužti per bambukinę uždangą ir pasiekti prancūzų laivus. Prancūzai pabėgėlius surankiojo ir pasileido į Pietinį Vietnamą.

Vėliausios Žinios

— Jungtinėse Tautose SSSR atstovas Višinskis griežčiausiai pasisakė prieš Paryžiaus konferencijos susitarimus Vokietijai apginkluoti. Ginkluota Vokietija sukelsianti naują karą, nes ji jau ir dabar planuojanti, kaip atsikeršyti už pralaimėjimus paskutiniame kare, šnekėjo Višinskis.

— Dingęs JAV karinis lėktuvas užtiktas nukritęs Korsikos saloj. Lėktuve buvo 17 keleivių — kariškių ir 4 lakūnai. Jie visi žuvo.

— Grįžus iš Paryžiaus konferencijos sekretoriui Dulles, prezidentas tuoj sušaukė vyriausybės posėdį, kur Dulles padarė pranešimą apie atsiektus susitarimus apginkluoti Vokietiją ir sukurti Vakarų Europos Uniją.

— Indonezijos delegacija grįžo iš Maskvos su SSSR pasiūlymais statyti pigiomis kainomis pramonės įmones Indonezijoj.

— Konrad Adenauer specialiame vyriausybės posėdy įtikinėjo koalicinių partijų atstovus savo atsiekimais Vokietijai Paryžiaus konferencijoj ir gynė tą kainą, kuri buvo sumokėta nuolaidomis dėl Saaro klausimo. Kabinetas pritarė Adenauerio kelionei į JAV, kur jis išvyksta antradienį.

— Senato vidaus saugumo komiteto pirmininkas Jenner (resp., Ind.) skelbia, kad II pasaulinio karo metu Amerikos kareivių švietimas buvo pavestas prokomunistams ir net partijų nariams, kurie aiškindavo, kad SSSR yra pati geriausia demokratija pasauly.

— Buv. prezidento Roosevelto sūnus, demokratų kandidatas į N. Y. prokurorus, įspėjo žydų balsuotojus dabotis respublikonų, nes jie esą už draugystę su arabais pasiruošę "parduoti Izraelį".

— Patobulintais vandenilio balionais iš Vakarų Vokietijos vis daugiau pasiunčiama į Čekoslovakiją ir kitas gretimas komunistines valstybes laisvės atsišaukimų, kurie sudaro daug bėdų Kremliaus patikėtiniams.

— Marš. Tito, kalbėdamas parlamente įrodinėjo, kad Malenkovo užsienio politiką esanti žymiai nuolaidesnė negu Stalino. Tai atsispindį ir santykiuose su likusiu pasauliu.

— Irano karo tribunolas nuteisė vėl penkis armijos ir aviacijos karininkus mirties bausme už priklausymą Maskvos penktai kolonai.

IŠSPRENDUS SAARO KLAUSIMĄ BUS PAŠALINTA UŽNUODYTA ATMOSFERA

Prancūzija ir Vokietija gali būti viena kitai naudingos ūkiškai, įtikinėjo vyriausybės galva

PARYŽIUS. — Ministeris pirmininkas Pierre Mendes-France savo radijo kalboj į tautą įrodinėjo, kad Saaro klausimą išsprendimas praskynė kelią Prancūzijos ir Vokietijos vaisingam ekonominiam bendradarbiavimui.

Sprendžiant Saaro klausimą, Mendes-France ir Konrad Adenauer aptarę savitarpinės prekybos lengvatas, gamybos padidinimą, naujų fabrikų, transportų kelių ir kanalų statybą, vokiečių kapitalo investavimą Šiaurinėj Afrikoj, o taip prancūzų finansinį bendradarbiavimą vokiečių pramonėj. Šiuodu valstybės vyrai aptarę galimybes išplėsti tarp šių dviejų tautų ir bendradarbiavimą socialinėj bei kultūrinėj srity.

Kaip atgauti pasitikėjimą?

Nors Saaro klausimas dar negalutiniai išspręstas, bet ir dabartinis susitarimas reikštų užnuodytų savitarpinių santykių pašalinimą, aiškino Mendes-France. Besiderint buvo numatyta tolimos ateities programa, siekiant sukelti savitarpinį pasitikėjimą ir nuraminti tuos prancūzų sluoksnius, kurie vis dar bijo vokiečių militarizmo atgimimo arba vokiečių ūkinio dominavimo.

Natūralūs partneriai

Tikrovėje Prancūzija ir Vokietija yra natūralūs partneriai ir viena kitai labai reikalinga valstybė, aiškino Mendes-France. Vokietija yra svarbiausia prancūzų gaminių vartotoja. Vokietija yra antra pagal didumą Prancūzijos aprūpintoja jos reikmenimis. Galimybės ūkiniam — prekybiniam bendradarbiavimui tarp šių dviejų šalių yra labai didelės. To bendradarbiavimo pasėkoj pakiltų gyvenimo standartas ir Prancūzijoj, ir Vokietijoj, įtikinėjo prancūzų vyriausybės galva.

Nesutarimai Vokietijoj

Šios ateities perspektyvos būtų labai gražios, jei šiedu kaimynai galėtų tikrai užmiršti savo senas sąskaitas ir pradėti draugingo bendradarbiavimo gadynę.

Bet Bonoj reiškiasi didelis nepasitenkinimas Adenauerio tariamomis nuolaidomis Saaro klausimu. Laisvieji demokratai, įeiną į Adenauerio vyriausybę, grasina kreiptis į konstitucinį teismą Diuseldorfe. Jų manymu, Adenaueris neturėjęs tokių teisių, kaip "pardavinėti" senas vokiečių teritorijas. Jei laisvieji demokratai (pronacionalistai) susidėtų su opozicine socialdemokratų partija, didžiųjų sutarčių ratifikavimas jei ir nebūtų atmestas, būtų nukeltas 6-8 mėnesiams, kol savo žodį tartų konstitucinis federalinės Vokietijos teismas.

— Mažas atomines granatas dabar galės šaudyti ir iš senųjų artilerijos pabūklų, praneša armijos sekretoriaus padėjėjas George Roderick.

Lenkija paleido Hermanną Fieldą

KALINO NUO 1949 METŲ

LONDONAS. Per Varšuvos radiją pirmadienį pranešė, kad Lenkijos valdžia paleido iš kalėjimo Amerikos pilietį Hermann Field, architektą iš Clevelando, kuris buvo suimtas 1949 m. Varšuvos aerodrome paties prezidento įsakymu.

Lenkijos valdžia nedavė JAV atstovams jokių žinių apie Fieldo likimą iki pat šiol laiko. Neseniai pabėgęs Lenkijos slaptosios policijos kapitonas Josef Swiatlo papasakojo, kad jis pats įvykdė vyriausybės įsakymą suimti H. Fieldą, kai jis sėdo Varšuvos aerodrome į lėktuvą skridimui ir Čekoslovakiją.

Kaltina patį Swiatlo

Dabar Lenkijos valdžia kaltina pabėgusį Swiatlo, kad jis be jokio pagrindo suėmė H. Fieldą ir daugelį lenkų. Swiatlo buvęs provokatorius Amerikos agentas, sakoma Varšuvos radijo pranešime. Lenkų valdžia tuo pat prisipažįsta, kad jos komunistinėj sistemoj galima suimti nekaltą žmogų ir išlaikyti kalėjime penkis metus, kol paaiškėja, kad jis nekaltas.

Aišku, H. Fieldas būtų supuvęs kalėjime, jei ne pabėgęs saugumo policijos pareigūnas Swiatlo, kuris išdavė Amerikai Fieldo areštavimo paslaptį.

Įsipainiojo į slanskistų bylą

Visų pirmą už anapus Geležinės uždangos dingo Noel Field, buvęs Valstybės departamento valdininkas. Tai buvo 1949 m. gegužės mėnesį, jam vykstant iš Čekoslovakijos į Vengriją.

Hede Masing, buvusi sovietų šnipė ir vyriausio Kremliaus agento Amerikoj Gerhard Eislerio (1946 m. pabėgusio į Rytų Vokietiją), žmona tvirtina, kad Noel Field buvo Alger Hisso šnipų gaujoj Valstybės departamente ir išdavinėjo vyriausybės paslaptis komunistams.

Jis atvyko į Čekoslovakiją tomis dienomis, kai ten ir kitose satelitinėse valstybėse pasireiškė antisemitinė persekiojimų banga ir buvo suruoštos baisios bylos Slanskiui Čekoslovakijoj, Rajkui Vengrijoj ir jų sebrams, aukštiems komunistų valdžios pareigūnams "trockininkams, zionistams ir titininkams".

Dingo ir žmona su dukterim

Dingus Noel Fieldui, 1949 m. rugpiūčio mėn. jo ieškoti išvažiavo į Čekoslovakiją jo žmona Herta ir jo brolis Herman. Hermanas, kaip dabar paaiškėjo, atsidūrė Lenkijoj ir čia buvo areštuotas. Noel žmona Herta dingo kaip ir jos vyras.

1950 rugsėjo mėn. į Rytų Berlyną išvažiavo Noel Fieldo adoptuota duktė ieškoti savo tėvų. Nuo tos dienos ir apie ją nebeturima jokių žinių. Pabėgęs minėtas Swiatlo pasakojo, kad jis buvo nusiųstas į Budapeštą tardyti Noel ir Herta Fieldus ir juos rado kalėjime. Norint jam važiuoti antrą kartą tardyti, vengrų policija pranešė, kad to nebegalima daryti. Swiatlo supratęs, kad Fieldai arba mirė, arba buvo sušaudyti.

VELIS

Tikras skraidančiųjų lėkščių laikas dar toli

Daugeliui žmonių šiuo metu yra madingas galvosūkis: kas yra tos paslaptingos "lėkštės", kurios štai jau septynius metus tai šen, tai ten skraido virš mūsų galvų? Jos pasirodo tai būriais, tai pavieniui, kartais jos turi nepaprastą greitumą, taip kad ir greitieji mūsų lėktuvai nebegali jų pavyti, kartais gi, lyg ir sustoja ir, tartum apsigalvojus, vėl pasileidžia begalinėn erdvėn.

Daug žmonių yra matę šiuos keistus objektus. Ir šitie liūdininkai gyveno įvairiose mūsų žemės rutulio vietose: ir šiaurės ir pietų pusrutulio, ir Amerikos ir Europos žemyno. Tegul liūdininkų parodymai dėl tų lėkščių dydžio, formos, greičio ir kitų ypatumų gerokai skiriasi, tačiau iš tų skirtingų nusakymų negalima tvirtinti, kad tai viskas yra melas. Kaip tik atvirkščiai: skirtingi matyto efekto aprašymai ir yra tiesioginis patvirtinimas, kad būta fakto, o ne vaizduotės. Skirtingas efekto vaizdavimas gali paeiti nuo to, kad kiekvienas žmogus žiūri "savo akimis", o, be to, ir kitos aplinkybės gali sudaryti sąlygas, prie kurių tas pats įvykis matosi visai kitaip. Prie tokių sąlygų reikia priskirti: metų laiką, oro stovį (temperatūra, drėgmė, vėjas) ir, žinia, paties liūdininko psichinį stovį.

Kaip jau buvo minėta, tuos keistus skrendančius objektus matė labai daug žmonių. Kas šitiems objektams davė pavadinimą "lėkštės", arba kas jiems dar kitokį vardą duos, nesudaro ypatingos reikšmės ir mus mažai tedomina. Mums svarbu žinoti: *kas* šie objektai yra, ir *iš kur* jie atsirado.

Tuos du nežinomuosius — "kas" ir "iš kur" — bandoma visokiomis teorijomis "nustatyti" ir, reikia pasakyti, tų teorijų yra gana daug. Žinia, visų teorijų "sprendimai" yra paremti tais duomenimis, kurie sudaryti iš liūdininkų parodymų, nes iki šio laiko nepasisekė nei vienos skraidančios lėkštės pagauti ar sučiupti. Kritiškai tas teorijas nagrinėjant, galima manyti, kad tik trys iš jų vertos dėmesio:

1. Šie skraidantieji objektai yra žmonių padaras ir jų pagaminimas laikomas išradėjų paslaptyje.
2. Šie objektai yra kitų pasaulių (planetų) skraidantieji daiktai, kitaip tariant, yra gaminiai tų būtybių, kurios gyvena tuose dangaus kūnuose.
3. Šie objektai yra mums dar nežinomas gamtos reiškinys.

Bandykime šias teorijas kiek smulkiau aptarti.

I.

Žmonėse įsivaizdavo nuomonė, kad visi reikšmingi išradimai išgalvoti atstovų "didžiųjų" valstybių. Kad tai nevisai taip yra, rodo tas faktas, kad mūsų laikų garsieji fizikai Albertas Einšteinas ir Niels Bohr nepaeina iš rusų, anglų, prancūzų, amerikonų ar kitų tutų. Pirmas yra žydas, o antras danas. Tačiau negalima nuneigti faktą, kad didžiosios valstybės lengviau gali sudaryti aplinkybes, prie kurių gabūs žmonės iš įvairių bandymų pasiekia gauti teigiamus rezultatus, kuriuos mes vadiname išradimais. Svarbiausiu veiksniu bus bene tai, kad didelė valstybė dažniausiai yra tiek turtinga, juk be didelio nuostolio gali įvairiems bandymams skirti pakankamai lėšų, kas mažajai valstybei nėra įmanoma. Tas ypač būdinga mūsų laikui: po 2-jo Pasaulinio karo visos kultūringos valstybės tiek nustojo savo turtų, kad jos vos-ne-vos gelbėjosi nuo įvairių krizių. Išimtį sudaro dvi valstybės: Jungtinės Amerikos Valstybės ir Sovietų Rusija.

Pirmoji, kad ir dalyvavusi kare, nebuvo tiesioginiai karo paliesta, užima apie 7,8 milijonų kv. km., turi apie 160 mil. gyventojų, yra nepaprastai turtinga įvairiomis žaliavomis ir yra neabejotinai pirmaujanti valstybė industrijos atžvilgiu.

Sovietų Rusija plotu yra žymiai didesnė, būtent apie 22 mil. kv. km., turi apie 200 mil. gyventojų, per karą gerokai nukentėjo (tačiau rajonuose, kur ypatingų turtų nebūta), turi taipgi įvairiausių žaliavų. Jos industrija toli gražu nepasiekia JAV industrijos ir tik kitų valstybių užgrobimų dėka padengė karo nuostolį. Sov. Rusija apsčiai "prigaudė" įvairių specialistų, kurie priversti gaminti tą, ką patys rusai nebemoka. Lėšų klausimas Sovietų Rusijai yra antraeilis dalykas — ne žmonių gerovė, o komunizmo idėjos išplėtimo visame pasaulyje yra jos tikslas.

Taigi, turime sutikti, kad žmonės turi tam tikro pagrindo savo tvirtinimams, kad skraidomieji objektai ar lėkštės yra pagaminti arba amerikonų, arba rusų. Visiems yra aišku, kad konstruktavimas lėkščių, — kurių skersmuo yra apie 100 m. (tai yra vidutinis dydis pagal liūdininkų pasakymą), kurių greitis yra žymiai didesnis net už mūsų sprausminių lėktuvų (vadinasi virš 1100 km/val.), kurios keičia savo lėkimo kryptį beveik vietoje (gali ore beveik kaip ir sustoti ir nedaryti didelių vingių, ką mūsų lėktuvai nebemoka), — yra net ir mūsų dienų technikai gana sunkus uždavinys, o kaikas dar ir negalimas dalykas. Žinia, liudininkų pasakojimai gali būti ir nevisai tikslūs. Tamsumoje, — nes tik tada tos lėkštės buvo matomos, — sunku nustatyti tam tikro daikto dydį — jį kiekvienas žmogus sprendžia savaip. Čia apsirikimai yra visiškai vietoje. Be to, lėkščių didumo nustatymas priklauso dar nuo atstumo, kuris skyrė liudininką nuo objekto. O kaip tik tamsumoje yra be galo sunku spręsti, ar lėkštė skraidė x arba y m. aukštyje. Vadinasi, ir šiuo atveju galima tam tikra klaida. Kas liečia greitį, tai čionai mes jau žinome, kad lakūnai, kurie buvo išsiųsti tas lėkštes "patikrinti", jų pagauti nebegalėjo, nes lėktuvų greitis buvo žymiai mažesnis už lėkščių greitį. Prisiminę kiek kainoja sprausminis lėktuvas, galima manyti, kad skraidančios lėkštės pagaminimas, turint galvoje jos žymiai didesnį dydį, greitį ir kitus ypatingus savumus, turėtų būti keleriopai aukštesnės kainos.

Visa tai suglaudę prieiname sekančių išvadų:

1. Skraidantieji objektai nėra vaizduotė, jų pasirodymą reikia laikyti faktu.
2. Lėkščių savybės ir ypatumai mums nėra žinomi.
3. Jų pagaminimas kainoja neabejotinai labai didelių sumų, kurias gali skirti tik turtingos valstybės.
4. Kai kurios savybės viršija visa tai, ką mūsų laikų technika yra pasiekusi
5. Niekur nėra nustatyta, ar šie objektai turėjo dėl tam tikrų priežasčių kur nors nusileisti.

Kelios išvados yra savaime aiškios. Dėl punktų 3 ir 4 galima pasakyti:

Minint turtingas valstybes, turima galvoje JAV ir Sov. Rusiją. Čia kyla klausimas, ar viena iš jų, o gal ir abidvi, yra tiek pajėgios, kad pagamintų objektus su viršminėtomis savybėmis. Reikia priminti, kad mūsų technika dar nesugeba pagaminti tokį degamąjį kurą, kuris suteiktų dideliam ir t.b. sunkiam daiktui greitį ribose 1500-2000 km/val. Antra vertus, tie objektai buvo matomi ir būriais, taip kad jų gamyba turėtų būti lyg ir masinė. Nėra abejonės, kad pastatymas tų objektų yra be galo sudėtingas dalykas, reikalauja daug ir įvairių medžiagų, žinia, ir didelio skaičiaus įvairių specialybių darbininkų. Taip gi daleisti, kad bent ir Amerikoje, galima būtų panašų dalyką išlaikyti paslaptyje ir dar ilgus metus? Gal Sov. Rusija tos paslapties ir išlaikytų, bet jų technikos pajėgumas tokiam darbui sukelia pamatuotų abejojimų — rusai tikrai yra dar per menki tokiems gigantiškiems užsimojimams. Dar vienas klausimas prašo išaiškinimo: su skraidančiomis lėkštėmis nepastebėta nė vienos katastrofos. Kodėl? Nejaugi tie objektai yra tiek tobuli, kad tenai joks sugedimas negalimas, kaip tai būna su mūsų lėktuvais?

Todėl prašosi logiškas atsakymas:

Tuo tarpu skraidantieji objektai nėra žmogaus padariniai.

Priimant domėn mūsų dienų technikos stovį ne viena žemės rutulio valstybė nėra tiek pajėgi, kad galėtų tokius objektus, kuriuos mini liudininkai, pagaminti.

Taigi, į pirmą teoriją — skraidantieji objektai yra žmonių padaras, — tuo tarpu reikia atsakyti neigiamai.

II.

Na, jeigu mes, žmonės, mūsų žemės aukščiausieji sutvėrimai, tiek esame menki ir mūsų protas nesugeba skr. lėkščių gaminimą, tai gal būtybės kitų planetų ar žvaigždžių yra už mus gudresnės?

Žinoma, toks klausimas gali būti užduotas. Tačiau gauti į tokį klausimą *visiškai* tikrą atsakymą yra sunku. Sunku yra jau vien dėl to, kad mūsų žinios apie kitus pasaulius neleidžia *tvirtinti*, ar kitur iš viso egzistuoja organinės gyvybės atstovai. Tik tada, kai į šį klausimą gali būti duotas teigiamas atsakymas, galima spėlioti ir apie šios teorijos teisingumą.

Vienok du mokslai — astrofizika ir astronomija — ilgų metų bėgyje surinko kad ir nelabai daug, bet pilnai patikimų duomenų, iš kurių galima spręsti, ar tokios organinės gyvybės, kaip mes jas pažįstame ant žemės paviršiaus, yra galimos ant kitų saulės sistemos planetų. Įvairiems šių mokslo šakų mokslininkams pavyko nustatyti ir nuotolis iki mūsų kaimyninių žvaigždžių, net ir gana toli esančias. Kaip tik nuotolis Žemė-Žvaigždė turi ypatingos reikšmės mūsų klausimą sprendžiant.

Nesigilinus į tai, kaip ir kokiu būdu šie duomenys buvo gauti, paminėsime tik tuos rezultatus, kurie gali būti mums naudingi, rišant užduotąjį klausimą.

Trumpai suglaudus, mūsų

(Tąsa 3 puslapyje)

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo

Dr. Samuel Sheppard (dešinėj), kuris yra kaltinamas savo žmonos nužudymu, teismo rūmuose susitinka su savo broliais: Dr. Richard Sheppard (kairėje) ir Dr. Stephen Sheppard (vidury). Tarpe jų yra Dr. Stephen Sheppardo žmona.

Reikalaukite visur lietuviško likerio

MIDUOLIS

Tavernos ir likerio parduotuvės turi kreiptis į

CASEY & EVANS
DISTRIBUTORIŲ
6343 So. Ashland Avenue
Telef.: RE 7-9000

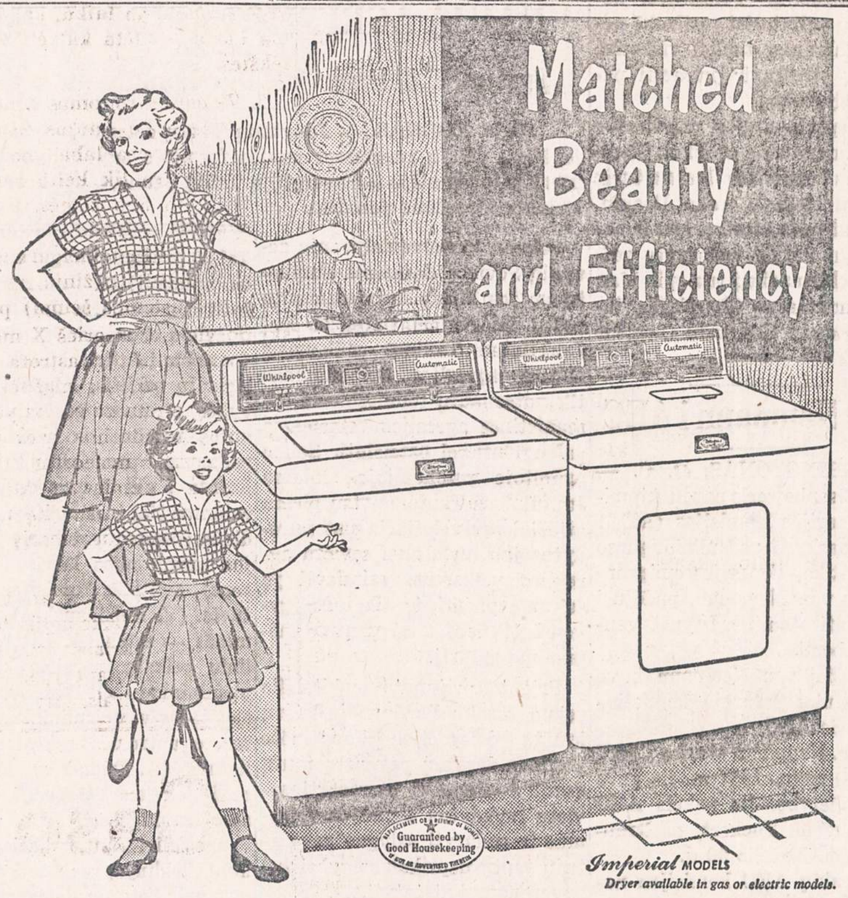

THE 1954 Whirlpool

ALL-FABRICS WASHER AND DRYER

Now, with these perfectly-matched Whirlpool units, enjoy exclusive, new *Guide Lite Control* of the greatest advantages in modern home laundering! At a touch, these work-saving "washday specialists" give you sunny-fresh Clinic-Clean washings . . . fluffy-soft, effortless drying . . . almost-human gentleness with even your most delicate fabrics. Own the Washer, the Dryer, or *both* Guide Lite Whirlpool beauties!

In WASHING...greater economy and cleaner clothes

- Re-use hot, sudsy water with super-thrifty **Suds-Miser.** WASHER ONLY
- Save additional water with new **Select-a-Level** filling.
- Wash clothes Clinic-Clean —so gently—with **Agiflow Action.**
- Get white, brighter ironing results with famous, extra-thorough **Seven Rinses.**
- Delicate Fabric Guide.
- 5-YEAR WARRANTY on transmission.

Matchless Value!

LEO BERMAN HARDWARE AND APPLIANCES
1638 West 63rd Street — HEmlock 4-6800
(1 block West of Ashland on 63rd Street)
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

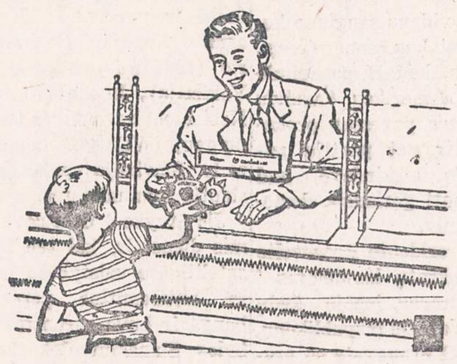

WELCOME, SAVER!

Smulkūs ir stambūs taupytojai vienodai prašomi atsilankyti prie mūsų langelio. Jūs galite pasirinkti taupymo sistemą ir visada rasite draugiškus žmones, pasiruošiusius jums patarnauti. Santaupos apdraustos iki $10,000. Dideli dividendai mokami 2 kartus į metus.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1800 SO. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS
Telef.: HAymarket 1-2028

Valandos: Pirmad., antrad. ir penktad. nuo 9 ryto iki 4 val. vak. Ketvirtad. nuo 9 ryto iki 8 vak. Trečiad. uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 valandos po pietų.

1955 metų
TELEVIZIJOS
RADIJO APARATAI SU FM
— FONOGRAFAI —
TV IR RADIJO LEMPOS
APARATŲ SUTAISYMAS
dirbtuvėse ir namuose atliekamas patyrusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuotas.

DAINA TELEVISION
sales - service
3130 So. Halsted St. DAnube 6-6857

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS.
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
1841 So. California Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Telef.: ROckwell 2-2282

SUSTINGĘ SĄNARIAI
Sutinusiems ir paraudusiems kelių, pirštų, kojų, pečių, nugarkaulio arba geliančių sustingusių raumenų skausmui sumažinti vartokit naują skiedinį PENA-HEAT. Pas savo vaistininką galit gauti ąsotėlį tik už $1.50 arba kreipkitės į STAR PHARMACAL Co., 957 No. Ashland, Chicago 22, Ill.

BRUNO FRANCIS
PLUMBING & HEATING SERVICE
FREE ESTIMATES
Visit our demonstration room and see NEW, MODERN, AUTOMATIC WATER HEATERS
REMODELING AND NEW
LOW RATES
Work done under City license
FULLY INSURED
GRovehill 6-6803
2915 W. 63rd Street

FABER HARDWARE
2425 S. Western Ave.
VI 7-6664
- HARDWARE
- ELLIOT DAŽAI
- ĮRANKIAI
- STIKLAS
- ELEKTROS IR PLUMBING REIKMENYS.

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. BIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

LALIO ŽODYNAS
yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglų-lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-angliską žodyną. Kaina—$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiųsite $14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street
Chicago 8, Illinois

POPIEŽIAI IR LIETUVA
KUN. M. VALADKOS
Pati naujausioji lietuviška knyga
246 puslapiai—Kaina $2.50
Autorius kalba apie tragišką lietuvių tautos likimą, nagrinėja svarbesnius paskutinių šimtmečių įvykius, dokumentuotai nušviečia lietuviams primestą Viduramžių dvasią, lenkų apaštalavimą mūsų gimtinėje, reformaciją, jezuitus ir kitus reikalus. Ypatingai plačiai paliečia Amerikos lietuvių gyvenimą. Knyga sukrauta pas autorių (1743 No. Sumner Ave., Scranton, Pa.) ir NAUJIENOSE. Knygų platintojai gauna nuolaidą. Knygą galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

— Rytinės Vokietijos valdžia giriasi, kad pastaraisiais metais pas juos atbėgę 27,135 vokiečiai iš Vakarų.

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

kaimynai atrodo taip:

1. MERKURAS. Jis yra arčiausiai prie saulės, jo atstumas sudaro 57,87 milijonų km. ir jo paviršius saulės taip smarkiai apšviečiamas, kad vidutinė temperatūra svyruoja nuo 290° iki 400° C. Atmosferos iki šiol nustatyti nepavyko. Jau iš šių sąlygų, ypač labai didelis karštis, galima pasakyti, kad ant Merkuro jokia organinė gyvybė nėra galima.

   Atstumas Merkuro nuo Žemės svyruoja nuo apie 92 mil. km. iki 207 mil. km. Jis yra kuone dvigubai didesnis už kitų mūsų žemei artimų kaimynų, o ir tie jau sudaro beveik nenugalimų kliūčių.

   Todėl Merkuras mūsų teorijai paremti neduoda jokių teigiamų duomenų.

2. VENERA. Jos atstumas nuo saulės yra 108,1 mil. km., temperatūra siekia iki 100° C. Venera turi labai tirštą atmosferą, kurioje vienok labai daug angliarūgšties, o vandenilio ir deguonio arba visai nėra, ar labai mažai. Nors Veneros atmosferoje pastebėti dideli debesys, bet jie susidaro greičiausiai iš dulkių, o ne iš drėgmės, nes tam trūksta pagrindinių elementų. Mokslininkai yra linkę manyti, kad Veneros paviršius yra įkaitinta dykuma su atmosfera, kurioje vyrauja uždusinančios dujos.

   Todėl ir veneroje nėra sąlygų organinei gyvybei išsilaikyti (žinia, tokiai, kokią mes pažįstame žemėje), ir nežiūrint to, kad Venera yra artimiausias Žemės kaimynas (jos atstumas tesudaro 41 mil. km.), mes negalime laukti iš jos svečių — ar su lėkštėmis, ar be jų.

3. MĖNULIS. Šis mūsų žemės palydovas, kurio atstumas lygus 384,400 tūkstančių km, yra mums gerai žinomas. Jau ta aplinkybė, kad jame nėra jokios atmosferos, atmeta organinės gyvybės buvimo galimybę.

   Jis mūsų teorijai netinka, nors jo atstumas ir nesudarytų tiek daug kliūčių, kaip tai yra su kitomis planetomis.

4. MARSAS. Marso atstumas nuo saulės yra 227,8 mil. km. Jo vidutinis nuotolis nuo Žemės svyruoja nuo 78 mil. km iki 377 mil. km, kas pareina nuo to, kokioje padėtyje šios dvi planetos stovi. Dėl savo gana didelio nuotolio nuo saulės, Marsas gauna tik tiek šilumos, kad jo vidutinė temperatūra yra apie —15° iki —30° C. Marsas turi atmosferą, kurioje daug angliarūgšties ir mažai deguonio. Atmosfera yra labai reta. Vandens garai yra nustatyti. Tai yra labai svarbus reiškinys, nes duoda pagrindo manyti, kad ant Marso paviršiaus organinė gyvybė, bent žemesnioji, pilnai galima. Garsieji Marso "kanalai", į kuriuos pirmą kartą 1877 m. nurodė italų mokslininkas Šiapareli, lai komi dabar ne dirbtiniais padariniais, o optiniu apvylimu, nes fotografinių nuotraukų pagalba tuos kanalus užfiksuoti nepavyko. Kaip tik šiais metais norima Marso paviršių nuodugniai ištirti, nes tam susidaro ypač geros sąlygos — vidutinis nuotolis Žemė-Marsas sumažėja iki 64 mil. km (1956 m. šis nuotolis pasieks savo minimumą ir bus lygus tik 56 mil. km. Toks įvykis pasikartoja per 32 metus).

   Savo laiku, dar prieš paskutinį karą, buvo daug kalbama (ir rašoma), kad įvairiose žemės vietose pagauti kažkokie keisti signalai. Netrūko tvirtinimų, kad tie ženklai siunčiami mums iš Marso. Ypač Amerikoje buvo tada daug karščiuotasi. Paskum viskas nutilo, o dabar ir pamiršta. Nežinia, ar marsijiečiams tas darbas nusibodo, ar tas šposas nusibodo jų išradėjams. Štai ir dabar, kai pasirodė žinios apie "lėkštes", vėl kaltininku traukiamas Marso gyventojas. Gal būti dėl to, kad Marsas yra vienintelis dangaus kūnas, kuris dalinai prileidžia organinės gyvybės buvimą ir yra vienas iš arčiausių mums dangaus kaimynų.

   Darant išvadą, noriu dar kartą pabrėžti mokslininkų nuomonę: aukštesnės organinės gyvybės Marsas matomai neturi, nes jo atmosfera yra per reta, o vandens kiekis yra tikrai tam per mažas. Saulėtekiui ateinant Marso paviršiuje yra apie —85° C, o vidutinė temperatūra laikosi 30° šalčio ribose. Todėl aukštesnės organinės gyvybės atstovams sąlygos yra ne tik kad nepalankios, bet tiesiog kenksmingos.

   Daleidžiant, kad skraidančiųjų lėkščių greitis būtų apie 2000 km/val., tai ir tada pats mažiausias atstumas Žemė-Marsas gali būti nulėktas per 3,2 metus. Didinant greitį net dvigubai ir gaunant fantastinį greitį 4000 km/val, vis dar lėkimo laikas būtų lygus 1,6 metams!

Šie skaičiai yra netoli tos ribos, kurią mes dabartiniu metu laikome utopija.

Vadinasi, ir Marso gyventojų invazijos bijoti nėra ko.

Duomenis apie kitas planetas sutraukiau į žemiau talpinamą lentelę:

	PLANETOS				
	Jupiteris	Saturnas	Uranas	Neptunas	Plutonas
Charakteristika					
Nuotolis km nuo saulės	777,9 mil	1426 mil	2869 mil	4496 mil	5904 mil
nuo žemės min.	627 mil	1276 mil	2719 mil	4345 mil	5750 mil
max.	928 mil	1577 mil	3020 mil	4646 mil	6050 mil
Atmosfera	tiršta,— vandenilis metanas amoniakas	tiršta— metanas ?	tiršta — — —	tiršta — ?	? — —
Temperatūra vidutinė	—125°C	—180°C	—200°C	—220°C	? žemesnė už 230°
Paviršius	sustingęs	susting.	susting.	susting.	susting.
Organinė gyvybė	negalima	ne	ne	ne	ne

Pastaba: Atstumai išreikšti milijonais km.

Kad nebūtų nuskriaustos ir kitos žvaigždės, kurias astronomai vadina "fix"-žvaigždėmis, paminėsiu tik vieną, būtent, mums artimiausią, kuri žvaigždžių kataloge figūruoja vardu: "a Centauri". Jos charakteristika, palyginant su saule, yra ši:

Didumas — 1, t. y. maždaug saulės dydžio,

Šviesos stiprumas — 1,1 t. y. truputį karštesnė už saulę,

Nuotolis — 4,25 šviesos metų, arba 4,25x9460000000-000 km!

Todėl ir antroji teorija į mūsų klausimą duoda neigiamą atsakymą.

III.

Taigi, belieka tik trečioji teorija skraidančioms lėkštėms pateisinti, būtent: skraidantieji objektai yra mums dar nežinomi gamtos reiškiniai.

Jau pats toks klausimo pastatymas pašalina visas spekuliacijas, kurios plačiai išreklamavo sensacijos laikraščiai. Su šia teorija mes sukome į tą kelią, kuris mums gali duoti atramos taškų paslapčiai išaiškinti. Su šia teorija mes kreipiamės į visų mokslo šakų žinovus tarti savo žodį. Mūsų technikos amžiuje visi panašūs reiškiniai turi būti sprendžiami ne fantazijos vaizduote, bet pilnai pagrįstais duomenimis, kuriuos nustatė įvairių mokslų tyrinėjimai. Ir būtų klaidinga manyti, kad įvairių šalių mokslininkai šiuo klausimu neužsiima. Tas faktas, kad mes iš mokslininkų pusės dėl skraidančiųjų objektų esame nieko arba labai mažai girdėję, dar nesako, kad mūsų tema nėra verta dėmesio. Panašūs tyrinėjimai yra be galo sunkūs, reikalauja labai daug laiko ir, svarbiausia, tikslių duomenų, kurių, deja, iki šiol surinkti beveik nėra galima. Kad ir daug žmonių yra skraidančias lėkštes matę, bet žiūrovų tarpe kažkodėl neatsirado nė vieno asmens, kuris priklausytų mokslo grupei, tyrinėjančiai gamtos reiškinius. Atrodo, lyg tos lėkštės bijo susitikti su tokiu žmogum ir pasirodo tik tiems, kurie gamtos moksluose yra neaukščiau už pusiauanalfabetus. Iš kitos pusės, mokslo vyrai pasako savo tyrinėjimo rezultatą tik tada, kai visi neaiškumai pašalinti ir reiškinys aiškiai ir pagrįstai išspręstas.

Todėl palikime šį klausimą spręsti tam, kam jis priklauso. Savo laiku sužinosime ir mes. Tokiais smalsuoliais, kad kiekvienam naujai pasireiškusiam įvykiui tuojau gautumėm ir atsakymą, žmonės neturėtų būti. Kiekvienam vaisiui yra ir savo laikas.

Tuo tarpu bandoma mūsų klausimą nuodugniai tirti, einant sekančiais samprotavimais:

1. Vienas švedų fizikas prileidžia, kad taip vadinamieji rutuliniai žaibai turi panašią formą, kurią aprašo lėkščių matę liudininkai. Šio fiziko surinkti duomenys apie oro stovį tuo metu, kai tos lėkštės buvo matomos, pilnai daleido palankių sąlygų rutuliniam žaibui susidaryti. Nuo galutinės išvados šis fizikas susilaiko.

2. Prileidžiama, kad skraidančios lėkštės yra savotiškas šviesos efektas, susidaręs oro sluoksniuose, nelyginant kaip fatamorgana dykumoje. Čia minima ir atominių bombų bandymai, kurių sprogimai gali savotiškai paveikti oro sudėtį, prie kurios tam tikrais atvejais gali įvykti šviesos refleksai. Pirmi didesnio masto atominių bombų bandymai beveik supuola su laiku, kai pirmą kartą pradėta kalbėti apie lėkštes.

3. Vienas astronomas Amerikoje susekė du naujus Žemės satelitus. Jie yra labai maži ir jų orbitos yra tik kelių šimtų km atstumo nuo žemės. Kada ir iš kur jie atsirado tuo tarpu neišaiškinta. Prileidžiama, kad žemė savo kelyje (žinia, su visa saulės sistemos šeima) perskrido vietą, kur prieš X metų įvyko kosminė katastrofa ir liekanos buvusios žvaigždės ir yra naujai susektieji palydovai. Einant šios hipotezės keliu, meteorų ir meteoritų kritimas būtų normalus reiškinys, kuris ir yra tas pats, ką mes vadiname "skraidančiomis lėkštėmis".

Baigiant noriu pastebėti, kad viskas stovi ir laikosi tik tais parodymais, kuriuos pranešė liudininkai. Laikant juos autentiškais ir tikrais, tai tada gauname viršminėtą vaizdą. Jeigu gi tie parodymai yra tik vaizduotės aprašymai, tai tada visos teorijos yra bejėgios.

Tačiau tuo tarpu neklysime, sakydami:

"Tikras skraidančiųjų lėkščių laikas dar toli".

Kas NAUJIENŲ nėra lietęs.
Dar ne pilnai apsišvietęs,
O NAUJIENŲ tiesos žodį
tikrą kelią jiems paro...

NEW G-E REFRIGERATOR
WITH
REVOLVING SHELVES

PUTS ALL FOOD AT YOUR FINGERTIPS!

ONLY G-E GIVES YOU REVOLVING SHELVES...

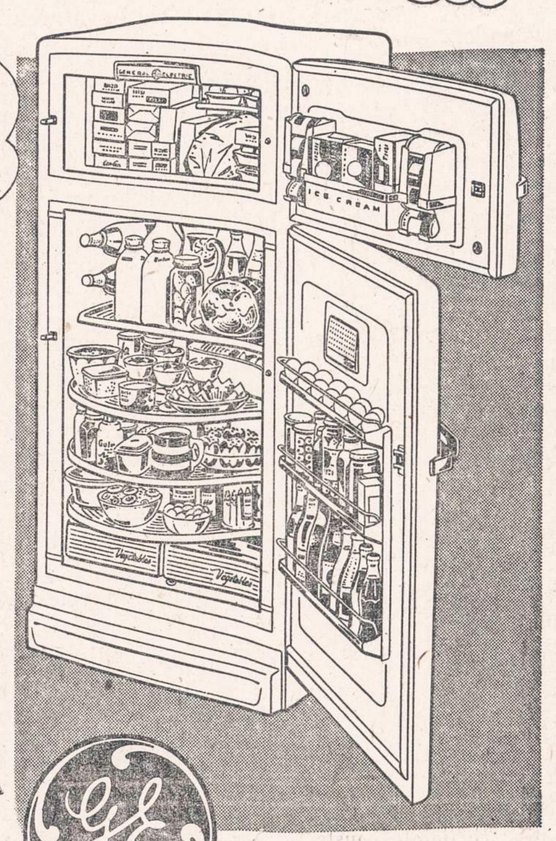

PLUS
ALL THESE NEW FEATURES!
★ fold away bottle racks
★ ice cream rack—juice can dispenser
★ adjustable door shelves
★ mini-cube ice trays

EASY TERMS
After Small Down Payment

Two separate appliances in One cabinet!

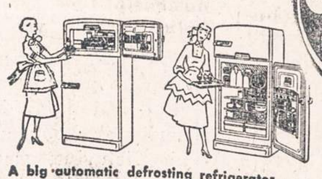

A big automatic defrosting refrigerator . . . and a true zero-degree freezer that holds up to 89 packages of frozen foods!

MODEL LH-121L 12.1 CUBIC FEET

REFRIGERATOR-FREEZER COMBINATION

GLASER'S FURNITURE AND APPLIANCE CO.
5115-5123 So. Kedzie Ave. PRospect 6-1790
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
3%
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAF. 5-1083
B. R. PIETKIEWICZ PRES.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Narys

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki $10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSN.
4038 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

Gaso Leidimus Turintiesiems

patariama pasinaudoti Siegler pečiais

VISI SIEGLER PEČIAI GAZO CO. INSPEKCIJOS BUS UŽTIKRINTAI PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špižiaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dumplės. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo vieno iki šešių kambarių.

TURIME BALTĄ VIRTUVINĮ STILIŲ.

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS Tel. HEmlock 4-7095

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAymarket 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
$9.00 per year in Canada
$9.00 per year outside of Chicago
$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy.

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu:
Metams $10.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00
Vienam mėnesiui $1.25
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija ..... 5c.
Savaitei ..... 30c.
Mėnesiui $1.25

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje:
Metams $9.00
Pusei metų $5.00
Trims mėnesiams $2.50

Užsieniuose:
Metams $11.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Telef.: HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Penki Metai Kalėjime Be Pagrindo

Varšuvos radijas vakar pranešė, kad JAV pilietis Herman Field, kuris buvo suimtas Varšuvoje 1949 metais, esąs išleistas iš kalėjimo, nes esą surasta, jog kaltinimai prieš jį buvę nepagrįsti. Herman Field buvo architektas Clevelande.

Jisai nuvyko į komunistinę Lenkiją, išgirdęs, kad lenkų žvalgyba suėmė jo brolį Noel Field, kuris tarnavo Amerikos valstybės departamente. Alger Hiss byloje buvo minimas Noel Field, kaip slaptas sovietų agentas. Kodėl lenkai jį suareštavo, nežinia. Vėliau nuvyko į Lenkiją ir jo žmona Herta Field. Ji dingo. Drauge su ja keliavo jų priimtoji duktė, kuri taip pat dingo. Buvo gandų, kad ji laikoma "garsiojoje" kalinių stovykloje Vorkuta, Sibire.

Amerikos valdžia daug kartų teiravosi apie tų keturių JAV piliečių likimą, bet negalėjo gauti jokių informacijų. Mat, pas komunistus yra tokia "teisingumo" tvarka: kai žmogus pakliūva į jų žvalgybos nagus, tai niekam neleidžiama žinoti, kas su jais atsitiko.

Bet štai dabar lenkų valdžia praneša per radiją, kad vienas iš tos Field'ų giminės narių, Herman Field, buvo suimtas **be pagrindo** ir yra paleistas! Valdžia ketina imtis "tinkamų priemonių" prieš asmenis, kurie jį suėmė ir laikė kalėjime, nepatikrinę iškeltų prieš jį kaltinimų.

Ar ne puiki tvarka toje policinėje "liaudies demokratijoje"? Žmogų suima, laiko daugiau kaip penkerius metus kalėjime, kol pagaliau suranda, kad jisai nekaltas!

Demokratinėse šalyse kartais taip pat patenka į kalėjimą nekalti asmens. Bet jų nelaiko kalėjime per eilę metų **be teismo.** Suimtajam valstybės prokuroras turi nedelsiant pasakyti, kuo jisai kaltinamas; turi leisti jam susisiekti su advokatu, kad jisai padėtų jam apsiginti; kalinio giminėms ir draugams leidžiama su juo pasimatyti ir užstatyti už jį kauciją, kad jisai galėtų išeiti laisvėn, kol neateis eilė jo bylai svarstyti viešame teisme.

Jei į kalėjimą pakliūva svetimos šalies pilietis, tai valdžia tuojau praneša apie tai tos šalies konsului, kad jisai galėtų painformuoti kalinio gimines ir suteikti jam kitokią pagalbą.

Pas komunistus tokie dalykai "ne madoje". Kai jų žvalgybininkai sučiumpa žmogų, kaltą arba nekaltą, savo pilietį arba svetimtautį, tai jisai dingsta, kaip akmuo įmestas į vandenį. Jisai iš niekur negauna nei patarimo, nei pagalbos; net jo šeimai neleidžiama patirti, kur jisai yra ir kokia bausmė jam gresia. Suimtasis yra visiškoje policijos ir tardytojų galioje. Jie gali daryti su juo, kas jiems patinka: gali jį tardyti dienomis ir naktimis, neduodant pasilsėti; gali grasinimais versti "prisipažinti" prie nebūčiausių nusikaltimų; gali mušti, marinti badu, laikyti dvokiančiame ir drėgname rūsyje ištisais mėnesiais ir t.t.

Kai paskui paaiškėja, kad žmogus buvo suimtas ir per kelis metus kankintas be jokio reikalo, tai — didelio čia daikto? Jį paleidžia: eik sau, jei dar gali pavilkti kojas, ir niekam nepasakok, kas su tavim atsitiko; jei nelaikysi liežuvio už dantų, tai vėl pakliūsi!

Kaip gali civilizuotas pasaulis santykiauti su tokiais barbarais?

APŽVALGA

SUKAKTUVINIS SLA SEIMAS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimas, kuris įvyks Detroite 1956 metais, minės savo 70 metų sukaktį. Savo neseniai įvykusiame suvažiavime Pildomoji Taryba nustatė seimui datą.

Sukaktuvinis SLA seimas įvyks 1956 m. liepos 2 d. Detroite esančios SLA kuopos sudarys rengimo komitetą, kuriam teks pusėtinai pasidarbuoti, kad seimui būtų tinkamai pasiruošta. Tuo, žinoma, rūpinsis ir Pildomoji Taryba.

Sukaktuviniam seimui bus pateiktas ir pataisytos konstitucijos projektas.

MASKVOS TARNAS PLŪSTASI

Pereitą savaitę įvairių tautinių grupių komitetas Milwaukee, Wis., pagerbė kongresinį komitetą, kuris tyrinėja Sovietų Rusijos agresiją prieš Lietuvą ir kitas tautas, ir jo pirmininką kongresmaną Charles J. Kersteną.

Kadangi su šiuo komitetu ir jo pirmininku glaudžiai kooperuoja Amerikos Lietuvių Taryba, tai nuvyko į Milwaukee dalyvauti jo pagerbime ir kai kurie ALT nariai.

Dėl to juos plūsta pikčiausiais žodžiais R. Mizara. Tai pilnai atitinka jo "nusistatymui". Juk Mizara, Bimba ir kiti parsidavėliai negali girti Kersteno komiteto darbo, kuriuo yra keliamos aikštėn bolševizmo piktadarybės. Jisai turi dergti kongreso komiteto narius ir kooperuojančius su jais lietuvius, nes antraip netrukus pasibaigtų visos bimbininkų gūštos gerovė.

Bet kada tas Maskvos pasamdytas skalikas bando savo piktžodžiavimą prieš kongresinio komiteto pirmininką "paremti" Amerikos darbininkų unijų autoritetu, tai turime jam priminti, jog *ir Amerikos Darbo Federacija, ir CIO veja komunistus lauk iš darbininkų unijų,* kaip sugedusį gaivalą, nuodijantį Amerikos darbo žmonių protą.

Nežiūrint, kokių nuomonių skirtumų tuo ar kitu politikos klausimu yra tarp kai kurių Amerikos unijistų ir kongresmano Kersteno, bet vienas dalykas yra aiškus: tiek organizuotieji šios šalies darbininkai, tiek atstovas iš Milwaukee *kovoja griežčiausiu būdu prieš bolševikinį komunizmą.* Šituo klausimu jie eina išvien.

Kersteno komitetą, beje, sudaro ir republikonai, ir demokratai.

Prieš Rusijos despotus ir jų bernus šioje šalyje eina visi padorūs Amerikos žmonės.

Toronto, Ont.

Lankėsi Čiurlionio ansamblis

Po 4 metų pertraukos š. m. spalio mėn. 17 d. Toronto lietuvių koloniją vėl aplankė J. A. Valst. lietuvių pažiba — "Čiurlionio" ansamblis. Nors tą dieną Toronto lietuvius pasiekė pirmieji saulės spinduliai po visą parą lijusio smarkaus lietaus ir siautusios didelės audros, dėl kurios buvo sugadinta daug tiltų ir vandens apsemta daug kelių, bet ansamblis, nors su mažu pavėlavimu, bet aplinkiniais keliais Torontą pasiekė ir "Viktorijos" salėje laukiančius lietuvisus skambių ir visiems artimų dainų aidas perkėlė į mielos ir visų labai pasiilgtos tėvynės laukus, kuriuose gimėme, augome, džiaugėmės ir liūdėjome. Labai džiugu, kad ansamblis, nesivaikydamas jokių prašmatnybių, Toronto lietuviams parinko pačias jautrinusias ir tik liaudies dainas, kurios visiems priminė ir plaštakėmis skrajojančią jaunystę ir kenčiančios tėvynės laukus, kuriuos dabar mindžioja žiauraus priešo batai.

"Viktorijos" salė, talpinanti 1,200 žmonių, buvo pilna. Visi lietuviai būtų nesutilpę, jeigu lietus su audra jiems nebūtų pastojęs kelio. Daug lietuvių iš tolimesnių provincijos vietų, radę sugadintus tiltus ir vandens apsemtus kelius, grįžo atgal. Tik patys energingiausi savo mašinas paliko įvairiose vietose ir pėsti, per įvairias kliūtis, pasiekė Toronto priemiesčius, iš kurių su miesto susisiekimo priemonėmis, pasiekė "Viktorijos" salę. Tik labai gaila, kad šį kartą "Čiurlionio" ansamblis buvo iškviestas visai privataus asmens. Jeigu jį būtų iškvietusi kuri nors Toronto organizacija, būtų gerokai papildžiusi savo kasą ir parėmusi lietuviškų reikalų veiklą.

—J. Mikalauskas.

J. V.

HITLERIO NEBĖRA, BET NACIAI VEIKIA

Vakarų Vokietijoje, Oldenburge, yra atgaivintas laikraštis "Memeler Dampfboot" (Klaipėdos Garlaivis), kuris, esant Klaipėdos Kraštui prisijungusiam prie Lietuvos, buvo leidžiamas Klaipėdoje. Tatai anuomet buvo Vokietijos pinigais maitinamas melų ir provokacijų dienraštis. Šalia jo buvo leidžiama dar "Lietuvišką Zeitunga", biauriu lietuvišku žargonu šlykščių Lietuvą ir lietuvius niekinančių prasimanymų pripildoma, lietuvio — išgamos Kakio redaguojama.

Šių 1954 metų kovo mėnesio "Dampfbooto" numeryje yra išspausdintas netrumpas straipsnis antrašte "Dėl Lietuvių Gimnazijos mokslo plano". Kad būtų aišku, ko vertas dabar Oldenburge atgaivintas "Memeler Dampfbootas", kas yra ir ko siekia dabartiniai jo redaktoriai bei leidėjai, čia pateikiamas paminėto straipsnio vertimas iš vokiečių į lietuvių kalbą su vertėjo pastabomis.

"Mokesčių mokėtojai vokiečiai privalo mokėti atlyginimus mokytojams lietuviams.

Kaip mūsų buvo pranešta, lietuviai netoli Manheimo yra užpirkę pilį, į kurią yra perkeldinta iš Diepholzo kareivinių patalpų Lietuvių Gimnazija su 200 — apskritu mokinių skaičium.

Vasario 16tosios Gimnazijos vedėjas direktorius Antanas Giedraitis pranešė spaudos atstovams tikslą šios vienintelės lietuvių gimnazijos laisvoje Europoje.

— Mes esam su vokiečiais labai susidraugavę, — sakė ponas Giedraitis. — Mes norime taip pat jų draugais pasilikti ir tada, kai ateis grįžti Tėvynėn valanda. Dėl to ir mūsų mokslo plane yra vokiečių kalbos pamokos kiekvieną dieną.

Šį į vokiečius nukreiptą mandagumo pareiškimą galima gerai suprasti; ypač gerai, kai direktorius čia pat paaiškina, kad jo įstaiga turi didelių finansinių rūpesčių. Kiek didesnių lėšų iš užsienio nelaukiama. Ar Amerikos Kongresas (Amerikanische Kongress?) prašymą padidinti paramą mokslui patenikns, yra taip pat labai neaišku. Tad kiekviena parama, ar ji būtų piniginė, ar mokslo priemonėmis, yra labai pageidaujama. Ypatingos viltys yra kreipiamos į Wuerttembergo - Badeno Švietimo Ministeriją, kuri prašoma pasiimti teikti dalį atlyginimo mokytojams. Mes tikime, kad Stuttgartas patenkins lietuvių pageidavimus, nes parama šiai Gimnazijai iš tikrųjų gali daug reikšti vokiečių, lietuvių suartėjimui. Mes norime pamiršti, kad Lietuva išvarė Reicho vokiečius mokytojus (Reichsdeutsche Lehrer) iš Klaipėdos Krašto".

Lietuva, ir turėdama teisę dėl Konvencijoje garantuotos abiejų kalbų privalomybės, šios teisės nepanaudojo ir vokiečių mokytojų iš Klaipėdos Krašto nevarė. Tačiau buvo jau ne paslaptis, kad Reichas slapta papirkinėjo vokiečius mokytojus, kad jie neoptuotų Vokietijos pilietybės, — kad pasiliktų Klaipėdos Krašte lietuvių vokietinimo reikalui. Reikėtų, bet sunku yra pamiršti, kaip pvz. ir šiuos žodžius rašančiam lietuviui mokytojui Klaipėdos miesto Magistratas neskyrė buto, versdamas lietuvį mokytoją su šeima gyventi didžiausiame varge ir nesveikatos pavojuje.

"Mes norime pamiršti, kad Lietuva prieš tėvų valią daugelyje kaimo mokyklų mėgino panaikinti vokiečių dėstomąją kalbą".

Ne Lietuva šalino vokiečių kalbą iš kaimo mokyklų Klaipėdos Krašte, o lietuviškai kalbančio krašto lietuvių tėvų vaikus tebevokietino vokietintojai mokytojai, prieš vaikų tėvų valią neįsileisdami lietuvių kalbos į kaimo mokyklas, jos nedėstydami ir patys nesimokydami, nors pagal Konvenciją jiems tatai buvo privaloma. Net iš Didžiosios Lietuvos atsikėlusiųjų tėvų vaikai buvo vokietinami Klaipėdos mokyklose ir tiktai 1926 metais (Klaipėdos Kraštas prisijungė 1923 m.) po didelių tėvų pastangų bei reikalavimų buvo atidaryta pirmoji pradžios mokykla Klaipėdoj su lietuvių dėstoma kalba.

"Mes norime pamiršti, kad lietuviai mėgino lietuvinti mokytojų paruošimą Klaipėdos Krašte".

Deja, lietuviai atsimena ir žino, kad lietuviškam ir lietuviškai kalbančiam Klaipėdos Kraštui reikėjo paruošti tinkamų mokytojų. Tatai buvo ir natūralioji ir Konvencijos garantuotoji lietuvių bei Lietuvos teisė. Tačiau lietuviai, ir Lietuva dėl kuklumo šios teisės nepanaudojo, nes pvz. visam Kl. Kraštui vienų viena Mokytojų Seminarija, kaip buvusi, pasiliko su vokiečių dėstomąja kalba ir senaisiais mokytojais. Nors, deja, labai vėlai (1933 m.) D. Lietuvos Šviet. Ministerijos Klaipėdoje buvo įsteigtas Mokytojų Institutas, tačiau šis Institutas ruošė mokytojus D. Lietuvai. Iš brutaliai vokietininkų atgrasinėjamų klaipėdiečių į šį Institutą nedaug kas testojo ir Klaipėdos Krašto lietuvių vaikai buvo ne mažiau tebevokietinami, kaip kaizeriniais laikais.

"Mes norime pamiršti, kad jie (lietuviai) tikruosius vokiečius mokytojus uždarinėjo į savo kalėjimus".

Šį akiplėšiškąjį melą tegali skelbti tiktai aklas nacis, nes Lietuvoje niekam nei minties nebuvo vokiečius mokytojus uždarinėti į kalėjimus. Tačiau yra daugybė neabejotinų atvejų, kai vokiškieji naciai šaudė, korė ir savo kalėjimuose bei kacetuose kankino lietuvius tiktai dėl to, kad jie neišsižadėjo savo tautybės, kaip pvz. Jagomastai iš Tilžės, šeima 5 asmenų, sušaudyta Vilniuje, kaip mokytojas Simaitis iš Klaipėdos, nukankintas kacete ir t. t.

"Mes norime pamiršti, kad jie (lietuviai) 700 metų išbuvusiame vokiškame Krašte siaurino vokiečių istorijos dėstymą, kad jie sulietuvintų istorijos dėstymu, skleidė neapykantą, nukreiptą prieš vakarietiškus kryžiaus riterius".

Būdinga, kad "Dampfbooto" naciai čia skundžiasi dėl to, kaip reikėtų elgtis Klaipėdos Krašte jiems patiems esant lietuvių vietoje. Tačiau nei lietuviai, nei Lietuvos vyriausybė, ir turėdami teisę bei pareigą, į Klaipėdos Krašto mokyklose dėstomų dalykų programas žymesnės įtakos nedarė.

Lietuviai buvo įsteigę ir savomis lėšomis išlaikė vieną kitą privatinę pradžios mokyklą. Čia pažymėtina, kad Kl. Krašto gyventojai buvo nacių bauginami ir atgrasinėjami, kad nenuomotų šioms mokykloms butą, kad neleistų į jas savo vaikų. Be to, nacių sukurstyti ar papirkti vaikėzai akmenimis daužė šių mokyklų langus ir gąsdino jas lankančius vaikus.

"Mes norime pamiršti, kad lietuviai visose įstaigose brutalia prievarta įvesdino lietuvių kalbos mokymą, — be atodairos į tai, kad žymioji pasauliškai plačiai vartojama svetimoji (vokiečių) kalba turėjo praversti jų 2,5 milijono tautelei".

Nors, kaip jau pakartotinai minėta, Klaipėdos Krašto Konvencijos ir Statuto Lietuvai buvo garantuota teisė reikalauti iš Klaipėdos Krašto įstaigų tarnautojų abiejų kalbų mokėjimo, bet Lietuva šia teise ypač autonomijos įstaigose nepasinaudojo ir visas tasai priekaištavimas yra brutalus melas.

"Mes norime pamiršti, kad lietuvių neapykanta vokiečių kalbai taip toli siekė, kad jie klaipėdiečiams buvo uždraudę josios vartojimą pašto ir susisiekimo įstaigose".

Ir čia toks pat melas, nes, nors paštas ir platusis gelžkelis buvo išimtinai Lietuvos centro valdžios, o ne autonomijos žinioje, šių įstaigų tarnautojai taip buvo parinkti, kad mokėjo ir vartojo abi kalbas; o ir užrašai ant šių įstaigų buvo lietuvių ir vokiečių kalbomis. Tatai turėjo progos matyti ir matė ir užsieniečiai, keliaudami gelžkeliu pro Klaipėdos Kraštą tarp kraštutinių stočių Pagėgių ir Kretingos.

"Mes norime po drumsta pastraipa atsiminimų iš Klaipėdos Krašto lietuvių laikais baigiamąjį brūkšnį pabraukti ir prašyti Stuttgarto Ministeriją, kad ji lietuviams padėtų".

Čia minimąjį brūkšnį reikėtų daug kartų pailginti, bet pabraukti ne po sunacėjusių dampfbootininkų prasimanyta pastraipa, o po labai ryškiomis lietuvių atsiminimų pastraipomis taip iš Klaipėdos Krašto, taip ir

(Tęsinys 5 psl.)

ALGIRDAS MARGERIS

SAULĖS RŪSTYBĖ

(Ištraukos iš spausdinamo "Saulės Rūstybės" romano)
(Tęsinys)

Ir labai panašiai audėsi draugiškumo, meilės, džiaugsmo ir laimės ryšiai tarp šitos mažytės mergaitės ir manęs. Tiesa, jos maža širdelė plakė labai tankiai, kaip ir visų mažų vaikų — 105 kartus per minutę, o mano daug rečiau — 72 kartu per minutę, bet darnumo tarp mažos ir didelės širdies nei kiek nestigo. Ir kam turėjo stigti? Juk ar stinga jo tarp fleitos ir stambiųjų orkestro instrumentų, jei tik jie visi yra nuosaikiai suderinti? Ne. Mano profesinė pareiga ir šitos mergaitės motinos nesveikata išlygino bei suderino didelės ir mažos širdies plakimo greitį, harmoniją ir šilumą, tarsi orkestro dirigentas įvairiausių instrumentų garsus. Ir dabar ji sutelpa į mano širdį bei sielą, o aš į jos, nes didelėmis savo akutėmis ir vaikiškais šypsneliais, juokeliais, džiaugsmu ir meile ji tiek daug padidina savo mažą širdį, kad, rodos, visas pasaulis galėtų joje sutilpti...

Ir kai važiavau namo, tai kiekviena gėlelė ir paukštelis šalia kelio dieną, o žvaigždelės danguje naktį priminė man ją — tą mažutę ir skaistutę mergaitę.

O kai atėjo kita žiema, aš ir vėl važiavau į tą ūkį, kur augo, klestėjo ir manęs laukė ta geroji ir linksmoji gėlelė.

Ir taip kasmet aš važiavau ir vis daugiau lauktuvių jai nuvežiau, manydamas ir tikėdamas, kad kiekvieną metą ji labiau manęs pasiilgsta, kaip ir aš jos, ir nori mane matyti, kaip ir aš ją.

Ir šeštaisiais metais nuvežiau jai lauktuvių, be kitko, indėnų kostiumėlį, labai gražiai augštomis plunksnomis iškaišytą skrybėlaitę ir batelius su augštais aulais, ko margiausiai išrašytais indėniškais ženklais ir papuošalais. Pereitą metą, mat, ji labai domėjosi indėnais ir jų drabužiais, tai aš ir galvojau: "Reikia ją aprengti, kaip tikrą indėnaitę, ir tegu sau žaidžia, kaip tikra indėnaitė. Tiesa, jos kraujas yra tikrai ir labai lietuviškas, bet jausena kartais gali būti ir indėniška. Kam jau tik legendose gali viskas atsimainyti: žmogus net angelu ar velniu pasiversti, kodėl ir ne gyvenime: lietuviukė pasiversti indėnaite?" Taip aš galvojau ir iš to galvojimo turėjau daug malonumo: jaučiau savyje vaiko džiaugsmą.

VIII.

Nujautimai! Kas jie? Dienos sapnų šešėliai, tai ir viskas.

O visdėlto aštuntaisiais (po mergaitės gimimo) metais važiuodamas atostogų jaučiau kažkokį nerimą sieloje, sunkumą širdyje. Bet stengiausi laikytis rimtai ir tvirtai, nes jokiais nujautimais seniai nebetikiu. Tik kai juodos mintys vis brovėsi ir brovėsi į galvą, tai pyktelėjęs tariau sau: "A, įžūlūs dienos sapnai — juoda katė skersai kelią. Ir kiek tokių sapnų būna?" Tęsiau: "Iš tikrųjų. Juk puikiai atsimenu, kai vaikas būdamas važiavau su savo tėvu pas vieną turtingą ūkininką, nuo kurio mano tėvas norėjo gauti pinigų pasiskolint vėjiniam malūnui pirkti. Ėmė ir perbėgo skersai kelią juoda katė! 'A—a', giliai atsiduso mano tėvas. Aš žiūrėjau į jo veidą, kuris buvo visai atsimainęs: be jokios vilties bruožo bruoželio gauti paskolą. Ir negavo. O aš taip baisiai norėjau malūno. Bet dabar aš važiuoju vienas ir mašina, ne arkliais, tai daugiausia turi rūpėti atsarga, ne paskola ar juodos katės žygis skersai kelio". Taip aš su savim kalbėjau. Bet nujautimas vistiek kniedėjo mano galvoje ir, atsargumą pamiršęs, paspaudžiau mašiną smarkiau ir nuvažiavau keliomis valandomis anksčiau nei kitais metais.

Įsukęs į kiemą, dairiausi manęs laukiančiųjų. Bet jų nebuvo nė vieno. Nustebau. O negeri nujautimai ir vėl pradėjo belstis man į širdį. Ir tariau sau: "Kodėl dabar niekas manęs nelaukia, nepasitinka? Hm... Visada, būdavo, Aldutė laukia prie vartų, o dabar nei gyvos dūšios", jau balsu kalbėjau, lipdamas iš mašinos ir dairydamasis aplinkui. Išlipęs dar gerai apsidairiau ir, niekur nieko nematydamas, nuskubėjau į gyvenamąjį namą. Žiūriu, durys visai atdaros. Peržengiu pirmąjį slenkstį — žiūriu, ir kitos atdaros! "Kas čia dabar? Kur jie visi dingo, čia tik viena tyla ir nykuma. Kaip kape. Ei! ar čia nieko nėra?!" sušukau.

— Aš — aš, dėduk, — išlindo balsas iš palovės.

— Tu?! Aldutė?

— Aš — aš...

— Kas gi tave pakišo ten? Sakyk. Aldute! — jaudinausi.

— Bulius, bulius, bulius, dėduk!

— Vaikeli! Kas tau darosi? Čia jokio buliaus nė kvapo nėra.

— Jis čia buvo — buvo visai neseniai ir baisiai maurojo. Jis pakvaišo, padūko...

— Aldute. Lįsk lauk. Tu kliedi, sergi ar ką. Duok rankutę, — pasilenkiau prie lovos, siekdamas jos ranką.

Ji išlindo visa drebėdama.

— Nebijok. Sakyk, kas atsitiko. Nebijok.

— Aš bijausi... baisiai bijausi to pikto buliaus.

— Tik buliaus?

— Jis tėvelį užpuolė, mamytė bėgo ginti su šake, ji sukrito bebėgdama, bulius mane puolė, aš vos suspėjau įlėkti trobon ir pasislėpti, — greitai kalbėjo ji, vis dar tebedrebėdama iš baimės.

— Ar seniai taip atsitiko?

— Tik dabar! Visai neseniai. Tik dabar.

— Neseniai! Tai bėkime žiūrėti, — paėmiau ją už rankutės.

— Aš labai bijausi, aš neisiu, — spyrėsi ji. Bet aš jau tempiau ją už rankutės.

— Kur tėvelio šautuvas?

— Jis neturi.

— Tai dėdė turi?

— Jis turi, turi, ir ten — kitam kambary. Aš parodysiu, — dabar jau ji tempė mane už rankos.

Įbėgom į tą kambarį, aš pagriebiau šautuvą, pažiūrėjau ar užtaisytas ir, nutvėręs mergaitę už rankos, abudu išlėkėm laukan.

— Aš bijausi toliau eiti, aš neisiu, — spyrėsi ji tempiama.

— Vaikeli, matai, kad aš turiu šautuvą.

— Mamytė turėjo šakę.

— Bet sakei, kad ji sukrito bėgdama.

— Bėgdama, bėgdama.

— Matai, Aldute, tavo mamytė nebijojo buliaus su šake rankose, tai ko mudu turime bijoti su šautuvu? Bėkime! Greitai!

Ji šiek tiek aprimo, padrąsėjo ir bėgo kartu su manim, visdėlto atsilikdama, ne visai šalia manęs, kaip visada, kada mudu bėgdavome žaisdami.

Tuoj atsidūrėme už kluono. Dar kokį šimtą žingsnių, ir abudu stovėjome prie gulinčios ir visai nekrutančios moters, su šake rankose, stipriai suspausta. Pasilenkiau prie jos ir paliečiau pirštu ir vieną ir kitą akių lėlelę. Nė viena neatsiliepė į paakinimą — nekrustelėjo. Žiūrėjau pulso. Jo nebebuvo. Prispaudžiau ausį prie krūtinės kairėj pusėj. Širdies plakimo visai negirdėjau. Bet kūnas dar buvo šiltas. Matyti, ji mirė visai neseniai, mirė nuo širdies smūgio.

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

iš visos Lietuvos okupacijų metų, kai pvz. buvo uždarytos Lietuvos visos aukštosios mokyklos, kai ant visų pagrindinių krautuvių buvo parašyta "Nur fuer Deutsche" (Tiktai vokiečiams), kai pvz. ir iš šias eilutes rašančio vokiečių žandarų buvo atimta kilogramas sviesto ir litras pieno kelyje iš kaimo į miestą — kaimietės močiutės dovanos mieste badaujantiems anūkams Velykų ketvirtadienį 1943 metais.

"Ši pašalpa tačiau turi būti atsirėmusi į vieną sąlygą: lietuviai turi savo mokyklos mokslo planą suderinti su vokiškuoju mokyklų planu. Jeigu šiandien visuose Jungtinės Vokietijos Kraštuose mokymas apie rytines Vokietijos sritis jau yra prasidėjęs, yra negalimas dalykas, kad lietuviai kalbėtų, kaip iki šiol kalbėje apie kryžiaus šunriterius (Kreuzritterhunden), kad jie (lietuviai) savo mokiniuose žadintų įgeidžius savintis vokiškąjį Klaipėdos Kraštą ir šiaurinę Rytprūsių dalį iki Karaliaučiaus. Negalimas daiktas, kad vokiečių pinigais atlyginami mokytojai savo mokiniams perteikinėtų istorijos vaizdą, perpintą šimtmečius siekiančiais klaidinimais ir neapykanta.

"Šios mokyklos lankytojai turės būti savu laiku pašaukti, kad pagelbėtų atkurti laisvąją Lietuvą. Mums vokiečiams, o ypač mums klaipėdiečiams (Memellaender) kaipo artimiausiems lietuvių kaimynams negali būti vistiek, kokioje dvasioje šie jaunuoliai bus išauklėti. Kadangi lietuvių — tremtinių priešakyje yra daug tokių, kurie yra kalti dėl vokiečių ir lietuvių santykių įsitempimo dviejų pasaulinių karų laiko tarpe, patartina jų pasisaugoti. Mes nenorėtume, kad, nepaisant daugelio į vokiečius nukreiptų mandagumo pareiškimų, vokiečių mokesčių pinigais būtų auklėjamas lietuvių pasenėjusios vokiečių nekentėlių gvardijos prieauglis.

"Mes galime įsivaizduoti, kad mūsų pastabos ir nuomonė lietuvių, o taip pat ir kai kurių jų naujųjų draugų vokiečių nebus noriai skaitomos. Mes nenorime betgi užmiršti, kad mūsų baiminimasis nėra iš oro paimtas".

Jeigu Stuttgarto Ministerija skirtų lietuvių Gimnazijai pašalpą "Dampfbooto" norimomis sąlygomis, tatai būtų ne parama, o papirkimas, kokį savo laiku praktikavo naciai Klaipėdos Krašte dalynėdami mokytojams pinigus iš "Pinigų duodamosios vietos" (Geld gebende Stelle) vokiškajam nacizmui ugdyti bei skleisti. Tokio pinigo lietuviai negalėtų imti, o Stuttgarto Ministerija prasilenktų su elementariomis pedagogikos taisyklėmis, jei skirdama pašalpą laikytųsi "Dampfbooto" siūlomų sąlygų.

Ko ir kaip mokykloje turi būti mokoma ir kaip jaunimas turi būti auklėjamas, nustato pedagogikos mokslas, pagrįstas žmoniškumu, tautine tolerancija ir objektyvine tiesa. Lietuviai ir Lietuva, būdama, anot "Dampfbooto", tiktai 2,5 milijono valstybėlė, ir per labai neilgą nepriklausomą savo gyvavimą tatai įrodė, — leisdama veikti ir teikdama pašalpą mažumų pradžios mokykloms ir gimnazijoms — vokiečių, net lenkų ir kitų tautų. Tokia tolerancija kitų tautų atžvilgiu, deja, didžioji Vokietija niekad nepasižymėjo. Be to mažutė Lietuva didžiosios Vokietijos pajamų sąskaitoje turi tiek paprastų turtinių, o ir artimo meile pagrįstų gėrybių bei vertybių, kad ir visiškas iš tos sąskaitos lietuvių Gimnazijos aprūpinimas būtų tiktai mažutis lašelis jūroje. Jau per pirmąjį didįjį karą Vokietija visu įmanomu jos pajėgumu savinosi ir gabenosi iš Lietuvos mišką, gyvulius, maistą ir kt. turtą. Negeriau Vokietija elgėsi ir antrojo didžiojo karo Lietuvos okupacijos metais, kai jau pirmąją okupacijos dieną buvo paskelbtas potvarkis: 1 markė = 10 rublių = 11,11 litų. Bolševikų potvarkis — įstatymas dėl suvalstybintų nekilnojamųjų ir kilnojamųjų nuosavybių ne tiktai nebuvo atšauktas, bet buvo įteisintas ir vykdomas: visuose žymesniuose ūkiuose vietoje nušalintų savininkų buvo įgyvendinti Reicho vokiečiai; fabrikai bei įmonės pavestos vokiečiams; prekių ir maisto atsargos išgabentos į Vokietiją. Taip pvz. yra lietuvių liudininkų, mačiusių, kaip pietų Vokietijoje jau karui baigiantis okupacinės kariuomenės buvo atrastas sandėlis, pripildytas dar nesunaudotų Kauno "Drobės" fabriko medžiagų. Karo okupacijos metais Lietuvos kaimiečiai buvo net mirties bausme baudžiami, jei neatiduodavo jų pagamintus maisto produktus. Pvz. Vilniaus komisaras Vulfas Trakuose pats nušovė ūkininką, menamai neišpildžiusį maisto tiekimo prievolės. Lietuvos miestų gyventojai turėjo tenkintis maisto kortelių bado normomis, kurios ne visuomet buvo išpildytos. Yra tačiau labai daug jau ir Vakarų Vokietijoje vokiečių liudininkų, kaip karui baigiantis Lietuvos žmonės, dalydamiesi paskutinį maisto kąsnį, išgelbėjo iš bado mirties tūkstančius vokiečių, plūdusių į Lietuvą iš visiškai sunaikintų Rytprūsių.

"Jau anuomet vokiečių tauta be kurios nors savos naudos lietuviams yra pagelbėjusi sunkiausiu laiku, kai Lietuva buvo caro rusų spaudžiama. Tada lietuvių inteligentijai buvo atidaryti vokiškieji universitetai. Tada Karaliaučiuje ir Tilžėje buvo spausdinamos lietuviškos knygos ir slaptai gabenamos (geschmugelt) per sieną. Tada pirmaujančių vokiečių tarpe pasireiškė neabejotinas lietuviams palankumas, nuo kurio pats Herderis, Goete, o ir Prūsijos karalius nebuvo saugūs.

Yra sunku tatai šiandien išreikšti akivaizdoje naujo vokiečių politikų bei publicistų palankumo lietuvių atžvilgiu. Vienok lietuviai blogai atsilygino už anų metų vokiečių gerumą. Jie išplėšė Klaipėdos Kraštą iš Reicho jo sunkiausiomis dienomis. Atsiremdami į daugelį lietuvių, kurie nuo caro persekiojimo surado prieglaudą Rytprūsiuose, jie vėliau reikalavo ir — šiandien dar — reikalauja sau pusės Rytprūsių. Tuo būdu mūsų pageidavimas prižiūrėti lietuvių Gimnazijos mokslo planą negalėtų būti vertinamas kaipo perdėtas atsargumas".

Yra tiesa, kad ir Vokietijoje buvo kilniadvasių vyrų savo žmoniškumu ir aukšta dvasine kultūra iškėlusių Vokietiją į pirmaeilių vakarų tautų bei valstybių vietą. Lietuviai labai gerai atsimena ir nesigaili pagarbos šiems vyrams, kurių skaičiuje yra ir tokių vokiečių, kaip Sauerveinas, parašęs lietuvišką giesmę, virtusią lietuvininkų himnu: "Lietuvininkai esame mes gimę, lietuvininkai turime ir būt". Tačiau nėra jau taip didelio pagyro vertas Vokietijos nuopelnas, kad buvo atidarytos universitetų durys lietuvių inteligentijai. Kas nežino

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Kabelinė

Ramon Mirabal Carrion, Portorikos komunistų partijos sekretorius, kuris buvo areštuotas. Kaltinamas jis sąmokslu nuversti JAV valdžią.

to jau virtusio tradicija visų valstybių pageidavimo, kad inteligentija atvyktų studijoms iš svetur. Neretai valstybių valdžios net skiria stipendijas svetimšaliams, kad jie grįžę namo parsivežtų ir paskleistų savųjų tarpe simpatijas bei palankumą tai valstybei, kurioje studijavo bei savinosi jos kultūrą. Be to, studijuodami svetur studentai atsiveža ir palieka nors ir kuklų, bet vis dėlto importuotą pinigą. Kas dėl to, kad Vokietija savo ribose nedraudė lietuviams spausdintis lietuviškas knygas bei laikraščius ir kad caro valdžios persekiojami lietuviai rasdavo užuovėją, tai tokia yra jau ir tarptautinės teisės moralė. Bet čia Vokietijai buvo paranku globoti lietuvius dėl to, kad pagal šūkį—žygis į rytus (Drang nach Osten) — ji ruošėsi karui su Rusija. Tad Vokietijai buvo svarbu ne tiktai nedrausti, bet net remti tokius veiksmus bei sąjūdžius, kurie Rusiją silpnintų. Ne dėl kitos kurios priežasties pirmojo didžiojo karo metu ir Leninas Vokietijoje buvo globojamas ir plombuotame vagone nugabentas į Rusiją baigiantis karui. Nors savu laiku buvo lietuviams palankių kilniadvasių vokiečių, bet lietuviškąjį Rytprūsių Kraštą Vokietijos valdžios ne mažiau, bet sumaniau stengėsi nutautinti — suvokietinti, negu Rusijos carai likusiąją Lietuvą surusinti. Neskaičiuojant visiem gerai žinomų Ordeno žygių į Lietuvą ir nesigardžiuojant dampfbootininkų kartojamu pavadinimu — kryžiuotieji šunriteriai, reikia tačiau pabrėžtinai priminti, kad Rytprūsių Krašto gyventojų lietuvių vokietinimas buvo varomas visų Vokietijos valdžių, visu pajėgumu. Jeigu Ordino laikais lietuviai ir Lietuva kentėjo dėl turtinio grobimo bei fizinio jų pavergimo, tai vėliau Vokietijos valdžių buvo siekiama lietuvius pavergti ir dvasiškai — nutautinti, suvokietinti. Jau Bismarkas, geležinis Vokietijos kancleris, valstybės reikalus tvarkęs "krauju ir geležim", vadovavosi šūkiu: "Viena valstybė, viena tauta, viena kalba" (Ein Reich, ein Volk, eine Sprache). Bismarko švietimo ministeris Falkas išleido mokykloms tvarkyti "Visuotinuosius įsakymus", kuriais pasiremdamas Rytprūsių oberprezidentas von Hörn 1873 m. paskelbė potvarkį, pagal kurį visuose pradžios mokyklų skyriuose dėstomoji kalba turėjo būti vokiečių. Vokietinimui pagreitinti mokytojai buvo paruošiami atskiruose kursuose. Mokytojams buvo patariama su stojančiais į mokyklą vaikais kalbėti tiktai vokiškai. Mokytojai galėjo drausti vaikams kalbėti lietuviškai ir pamokų metu. Mokytojai galėjo vartoti ir vartojo fizines bausmes ir kt. Uolesniems mokytojams — vokietintojams valdžia teikė piniginių pašalpų, skyrė į geresnes vietas. Savaime aišku, kad toks valdžios elgesys turėjo sukelti gyventojų pasipriešinimą lietuviškame Rytprūsių Krašte. Tačiau taikaus būdo lietuviai kaimiečiai, manydami, kad šios negerovės pareina tiktai iš negerų kaizerio valdžios valdininkų, bet ne iš paties kaizerio, sudarinėjo komitetus prašymams paruošti, parašams po prašymais rinkti ir delegacijas prašymams kaizeriui įteikti. Pirmoji tokia delegacija vyko į Berlyną 1878 metais. Delegacija buvo priimta kaizerio rūmuose, priimtos lietuvaičių darbo dovanos. Delegacija iškląusė lyg ir viltį teikiančių pažadų, bet nieko konkretaus nelaimėjo.

1879 metais buvo paruoštas su 16,340 parašų ir kaizeriui pasiųstas antras prašymas. Į šį prašymą atsakyta tiktai po dviejų metų, pažadant tikybą mokyklose dėstyti lietuviškai, bet šis pažadas nepildyta.

(Bus daugiau)

Skaitykite "N-nas"

TAUPYKITE

Chicagos Stipriausioj Taupymo Įstaigoj

TURTAS - - - - - $46,000,000.00
ATSARGOS FONDAS - - $3,700,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad., nuo 9 val. ryto iki 4 p. p. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Standard Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141

Roosevelt Furniture — $1.95 ir brangesnių
Pavasarinis birželio mėn. matrasų
IŠPARDAVIMAS

Galite įsigyti naujus matrasus ir springsus Slumberon, Englander, Pilo Rest ir kitų išdirbysčių. Atvykite į šią lietuvišką baldų krautuvę ir pasirinkite moderniškiausių baldų prieinamomis kainomis ir lengvomis sąlygomis.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. ROOSEVELT ROAD — Tel.: SEeley 3-4711
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30

DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKŲ KNYGŲ IŠPARDAVIMAS

1,000 PUSLAPIŲ SKAITYMO UŽ 1 DOLERĮ

Kas nori papildyti savo bibliotekas, pasiųsti draugams vertingų dovanų, turėti po ranka lietuviškos kultūros dokumentus, istorinę medžiagą, tyrinėti lietuvių kalbą ir sekti spausdinto žodžio evoliuciją, tas gali labai lengvai tai padaryti. Niekad nebuvo progos taip pigiai įsigyti lietuviškų knygų, kaip šiandien siūlomoji. Pasiūlymas galios trumpą laiką. Vėliau tos pačios knygos bus žymiai brangesnės.

Knygas parduodame ryšuliais. Kiekvienas ryšulys sveria apie 3 svarus. JAV vienas ryšulys kainuoja 1 dolerį, o Kanadoj ir kitose šalyse — $2.00, nes pašto išlaidos žymiai didesnės. Čia įeina ryšulio sudarymas ir persiuntimas paštu. Kas anksčiau užsisakys, tas pirmiau gaus. Kiekvienas žmogus gali užsisakyti po vieną ar kelis ryšulius. Gavę čekį arba Money Orderį ir aiškiai užrašytą Jūsų adresą, ryšulį tuojau Jums pąsiųsime.

Štai kokias knygas siūlome:

PIRMAS RYŠULYS

1. **Dr. A. J. Karaliaus** parašytas **NAMŲ DAKTARAS.** 174 psl. naudingų patarimų sveikatai apsaugoti ir sustiprinti.
2. Garsioji prancūzų rašytojo **Prospero Merimee** lietuviškoji legenda **LOKYS.** 80 psl.
3. Reta **A. Untulio** 56 psl. knyga **KODĖL PRARASTAS VILNIUS**
4. **H. Ibseno** 4 veiksmų tragedija **ŠIAURĖS KARŽYGIAI,** kelis kartus vaidinti lietuvių teatruose, nagrinėti mokyklose. K. Puidos vertimas, 77 psl.
5. **Kleopo Jurgelionio** verstas Šekspyro **MAKBETAS,** geriausioji pasaulio dramaturgo tragedija. 136 psl.
6. **J. Laukio KO MUMS REIKIA PIRMIAUSIA** ir Petro Kropotkino studija apie dorą, 92 psl.
7. K. Puidos versta vieno veiksmo drama PIETRO CARUSO.
8. Rusų rašytojo klasiko **V. G. Korolenkos** apysaka **MAKARO SAPNAS.** 74 psl. puikaus vertimo.
9. **Kleopo Jurgelionio** parinktas **DEKLAMATORIUS.** 164 psl. monologų ir puikiausių eilėraščių, dažnai deklamuotų lietuvių vakaruose.
10. Garsaus rusų rašytojo **L. Tolstojaus PRAGARO ATGIMIMAS.**

Visos PIRMAME RYŠULYJE išvardintos knygos tuojau Jums bus pasiųstos, jei pasiųsite vieną dolerį (kanadiečiai ir kiti turi siųsti $2.00) tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 South Halsted, Chicago 8, Illinois

Jeigu PIRMO RYŠULIO KNYGOS Jums nepatiktų, tai galite įsigyti sekančias knygas:

TREČIAS RYŠULYS

1. S. K. Krulikovskos parašyta ir J. Laukio išversta knyga CHINIJA, dangiškos ciesorystės gyvenimo ir papročių vaizdeliai. 101 puslapis.
2. John Sprago 230 psl. knyga SOCIALIZMO MINTIES BLAIVUMAS. A. Lalio, Lietuvių-anglų kalbų žodyno autoriaus, versta knyga, kalba gera. 290 psl.
3. Dr. St. Biežio versta James Allen 51 psl. knygutė KAIP ŽMOGUS MANSTO.
4. Dr. A. J. Karaliaus NAMŲ DAKTARAS, 174 psl.
5. A. Untulio KODĖL PRARASTAS VILNIUS, 56 psl.
6. Arthur M. Lewis'o DRAUGIJOS IR ORGANIZMŲ EVOLIUCIJA, 187 puslapių.
7. J. Laukio MOTERIS IR JOS VIETA ŽMONIJOJE, 47 psl.
8. V. K. Račkausko — Vairo EILĖMIS IR PROZA, 83 psl. Rašiniai buvo deklamuoti vaidinimuose ir iškilmėse. 83 psl.
9. P. Lafargue'o išgarsėjusi 36 psl. brošiūra LABDARYBĖ PIRMIAU IR DABAR.
10. K. J. (Kleopo Jurgelionio) DEKLAMATORIUS, eilių ir monologų rinkinys, tinkamas vaidinimams. 164 psl.

Trečias ryšulys bus Jums pasiųstas, kai atsiųsite vieną dolerį (kanadiečiai ir kiti turi siųsti $2.00) tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Illinois

Measures only 30 x 25¾ inches; yet it's big and roomy

"Insta-Set" panel with "Insta-Matic" clock for completely automatic oven cooking in your kitchen

Big capacity "Therma-Dome" broiler and "Bake-Master" oven . . . full 24 x 15½ x 17⅜ inches

"Spectro-Matic" burner control with rainbow-hue handles that tell the exact degree of top-burner flame

The new 30-inch ROPER "Space-Master" Gas Range offers *large* cooking capacity in a *small* space. You'll admire the compactness, the completeness and the trimness of this newest addition to the Roper line of gas ranges. Stop in and see the "Space-Master" as well as all of the other fine Ropers on display.

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE
2647 West 51st Street — Tel. HEmlock 4-7095
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai, ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE ir kiti. Radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tiktai reikalinga namų įrengimams.

LENGVI IŠMOKĖJIMAI. SEKMADIENIAIS JOKIŲ TAKSŲ.

FURNITURE CENTER INC.
Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS
3222-24-26 So. Halsted St. — VIctory 2-4226
Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9—9:30. Kitomis dien. 9—6. Sekm. 10—5

Siegler
PATENTED AUTOMATIC

GAS HEATERS

Galite apžiūrėti visų modelių pečius

MŪSŲ ĮRENGIMUS PRIPAŽINS GAS CO. INSPEKCIJA.

Sudėsime visus vamzdžius į jūsų sienas ir duosime Jums

Vienerių metų aptarnavimo garantiją

Apšildymo patarimai veltui

Užeikite, parašykite arba patelefonuokite mums apie savo apšildymo problemas. Mūsų patyrę inžinieriai noriai pagelbės Jums praktiškai ir pigiausiai išspręsti Jūsų problemas.

OGDEN STOKER SALES & SERVICE

1314 WEST GRAND AVENUE

Phone: SEeley 3-7112-3

Hours: 9 to 5:30 Daily — Mon. and Thurs. 9 to 9

Moving Moving

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SĄŽININGAS PATARNAVIMAS.

NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMUI ĮRANKIAI, KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.

J. NAUJOKAITIS 2022 WEST 69th STREET, CHICAGO 29, ILLINOIS. Tel.: WAlbrook 5-9209

DĖL NAMAM REIKMENŲ VISUOMET LANKYKITE ŠIĄ

ERDVIĄ IR PATOGIĄ SENIAUSIĄ LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS FURNITURE Co

4181-83 ARCHER AVE.

Tel.: LAfayette 3-3171

Brighton Parko Kolonijoje.

KAS DIENĄ ČIA RASITE DIDŽIAUSIAS PREKIŲ VERTYBES

Naujausių madų, geruių išdirbysčių rakandų, kaurų, pečių, televizijos aparatų, refrigeratorių, plovyklų, vaikams rakandų ir visų kitų namam reikmenų. LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę.

Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. Chicago 8, Ill.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. Tel. VI 7-7747

Savings Insured to $10,000.00 by F. S. L. I. C.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!

Taigi pradėk taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje.

Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki $10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

Telefonas: LAFAYETTE 3-8249

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiad. 9:00 ryte iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

SHULMISTRAS & CO.
INSURANCE
REAL ESTATE
4004 S. ARCHER AVE.
CHICAGO 32, ILL.
ARCHER CURRENCY EXCHANGE
3-6300

TRUMPAI

* * *

— **Illinojaus Lietuvių Prekybos Rūmai** (Lith. Chamber of Commerce of Ill.) pasisakė už Illinojaus konstitucijos pakeitimus, jų tarpe už vad. "mėlynojo lapelio" (Blue Ballot) priėmimą, kuriuo siūlomas naujas rinkiminių distriktų ribų pakeitimas.

— **Leo L. Gedvilas**, Illinojaus universiteto profesorius, dalyvavo keturių to universiteto profesorių bendrose diskusijose, kurių tikslas buvo nagrinėti Amerikos švietimo sistemą. Diskusijos buvo vakar Navy Pier patalpose.

— **Teisėjas A. F. Wells** "Sun-Times" dienraščio siūlomas iš demokratų sąrašo į municipalinius vietos teisėjus. Laikraštis sakosi, kad jis savo siūlymuose remiąsis ir gerais Chicagos advokatų sąjungos apie siūlomuosius kandidatus atsiliepimais.

— **Josephine Pitrus**, gimusi Chicagoje, mokytojauja Morgan Park vidurinėje mokykloje. Ji yra baigusi Northwestern universitetą. Anksčiau yra dėsčiusi anglų kalbą Lietuvoje, Tauragėj.

— **Aktoriui Kaziui Oželiui** buvo padaryta operacija. Jau yra grįžęs iš ligoninės, bet kurį laiką dar turi pagulėti lovoje.

— **"Pirmyn" choro draugiškas pasilinksminimas** bus ateinantį šeštadienį, spalio 30 d., 7 v. v., Lietuvių Auditorijoje. Visi kviečiami atsilankyti.

— **Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos** Centro Valdyba, mirus jos pirmininkui plk. J. Bobeliui ir jo padėjėjui Plk. Pr. Kaunui, naujai persitvarkė ir pasiskirstė pareigomis: Jonas Liepinaitis — pirmininkas, Dr. Kristijonas Gudaitis — vicepirmininkas, Adolfas Juodka — sekretorius, Vincas Rėkus — kasininkas ir Juozas Grybauskas— valdybos narys.

— **Jonas Kirvaitis**, 5900 So. Ashland Ave., Interstate Insurance Agency, generalinis lietuviškų apdraudų brokeris, tiesiogiai atstovauja daugeliui žinomų apdraudos bendrovių, o su kitomis likusiomis, palaiko tiesioginį ryšį ir atlieka visos rūšies draudimus. Tad čia visos apdraudos bendrovės sukoncentruotos vienoj lietuviškoj agentūroj ir viskas sutvarkoma vienoje įstaigoje. Nelaimei ištikus ar susirgus, Jonas Kirvaitis pats išreikalauja apdraudos pinigus, todėl nereikia gaišti laiko ir samdytis advokatą. Ir toks patarnavimas nieko draudėjui nekainuoja. Šita įstaiga jau švenčia savo veikimo metines. (G.)

Nepartinis visų lietuvių susirinkimas

Kalbės senatorius Paul H. Douglas. Inž. Antanas Rudis rodys judamuosius paveikslus iš kelionės po Europą

Komitetas, kuris rūpinasi šiuo susirinkimu, vadovaujant inž. Antanui Rudžiui, yra visai nepartinis. Jis kviečia visus be partinių skirtumų dalyvauti.

Susirinkimas įvyks šeštadienį, spalio 30 d., 7 v. v., Marija High School auditorijoje, prie Marquette Rd. ir California Ave.

Kaip jau visiems gerai žinoma, lapkričio 2 d. įvyksta svarbūs visu šalies plotu rinkimai. Iš Illinojaus valstybės bus renkamas vienas senatorius į JAV senatą. Kadangi senatoriaus pareigos labai svarbios, tai lietuviams tenka susirūpinti, kad tinkamas žmogus būtų išrinktas į senatą. Senatorius P. Douglas, būdamas per šešerius metus senate, įrodė, kad jis buvo ne privilegijuotos grupės, bet daugumos gyventojų atstovas. Tai viena. O antra, P. Douglas pasižymėjo dideliu lietuvių draugu ir stojo už Lietuvos išlaisvinimą iš bolševikinio žmogžudžio priespaudos.

Balsuokime už Paul Douglas į senatorius ir dalyvaukime jo priėmime lapkričio 30 d. **J. K.**

Prie "Naujienų" kai priprasi—darbą, žinią, viską rasi.

P. VENCLOVA

TVANAS CHICAGOJE

Ei vija kanapija,
Kad prilijo, tai prilijo!
Lijo naktį, lijo dieną,
Lijo vandeniu — ne pienu,
Ir ne alumi iš krano,
Ir ne vynu, ne šampanu...
Kibirais iš viršaus pylė,
Pro danguj pragręžtą skylę.
Naktis temo ant Chicagos;
Žaibais plyšo dangaus spragos...
O virš mūsų, virš saliūnų
Dūko, trankėsi perkūnai!
Bailiai mirkčioja reklamos.
Šoka, duksta vandens damos...
Ore plaukioja sardinės;
Krykščia gatvėse undinės,
Ir kaip mašinos važiuoja,
Jos tai juokias, tai dainuoja...
Kaip perkūnas danguj traška,
Jos su vandeniu aptaško;
O drąsesnį, kurs dar spurda,
Tuoj patiltėje įmurdo...
Ir vėl juokias, vėl kvatojas;
Skubančiam ranka pamoja;
Ar išmaudo ką pagavę,
Kad ir batais apsiavęs.
Karpiai, unguriai, lydekos
Mitinge linksmai sušneko:
Kad atėjus puikiam orui,
Atsiradus bendram norui,
Reik išvykti; reik keliauti —
Meškeriotoją sugauti;
Aplankyti Marquette parką;
Užsukt ten, kur sliekus perka;
Brighton parke apsisukti;
Bridgporte kur nors padūkti...
Taip išvyko, iškeliavo:
Lydžiai gatvėms maršyravo
Karpiai, unguriai, kilbukai
Visur maišės, visur suko:
Rūsiuos valgė, rūsiuos gėrė,
Kiek priaugo — pasisvėrė.
Ant kilimų išmiegojo,
Televiženus dabojo,
Ką tik radę — kepė, virė —
Vienu žodžiu, rūsius gyrė
O kaip tik nustojo lyti,
Nėrė vėl atgal žuvytės.
Išsigandusios visos spruko;
Lyg nuo meškerės kabliuko.
Mat, ilgi guminiai batai,
Lyg vandens malūno ratai,
Ėmė bristi, talaškuoti;
Laukan vandenį pumpuoti.
Neša karpetus džiovinti,
Sienas plauti, grindis trinti.
Visi skuba, pluša, šoka,
Už beismontus randas moka!
Vėl gyvena, kaip gyveno:
"Strėnas, galvą skauda",—stena...
Tiktai žuvys neužmiršta:
Įspūdžių taip buvo tiršta.
Jos vėl laukia linksmų burtų,
Kad greičiau dangus prakiurtų...

NAUJAS BLINSTRUBŲ RESTORANAS

Marija ir Aleksas Blinstrubai sekmadienį, spalio 31 dieną, atidaro naują savo restoraną, esantį 1810 So. Halsted Street. Šis restoranas bus nuosavame jų name.

Blinstrubų įsigytas namas yra naujai atremontuotas. Pats restoranas moderniškai įrengtas, pastatyti patys naujausi šaldytuvai, švari ir didelė virtuvė.

Reikia manyti, kad biznis jiems eis gerai, nes restoranas yra senos ir didelės lietuvių kolonijos centre, šalia NAUJIENŲ, greta lietuviškos Universal Savings and Loan Association. Iki šio meto jiedu pasėkmingai vedė restoraną, esantį kitoje gatvės pusėje.

Apie suvalkiečius

Chicagos Lietuvių Suvalkiečių Draugijos svarbus susirinkimas įvyks trečiadienį, spalio 27 d., 7:30 v. v., Hollywood salėje, 2417 West 43rd Street.

Nariai,-ės ir norintieji įstoti draugijon prašomi atvykti. Nauji nariai bus priimti tik dviejų draugijos narių liudijimu. Įsirašiusiems nuobodžiauti nereikės. Suvalkiečių Draugijoj ir draugijos chore yra labai plati dirva darbuotis mūsų brangiam kultūriniame bare. Taigi, broliai bei sesutės lietuvaitės, "Welcome".

Kaip jau daugeliui žinoma, draugijos metinis parengimas įvyks šeštadienį, lapkričio 13 d., 6:30 v. v., Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St. Bus suvaidinta komedija "Teta iš Amerikos". Vaidinimui režisuoja artistas Jonas Utara, o koncertinę programos dalį atliks draugijos choras, vedamas muziko Jono Burbos. Atsilankiusieji svečiai turės progą pasigėrėti gera programa ir pastebėti, kokią didelę pažangą daro choro vaidintojų grupė ir patsai choras.

Reporteris

THIS OFFICE NEEDS BANKING EXPERIENCE
Elect Herbert C.
PASCHEN
COUNTY TREASURER
DEMOCRATIC
VOTE NOV. 2

New York, N. Y.

Balfo koncertas-akademija

Spalio 17 d. New Yorke Webster Hall įvyko Balfo dešimtmečio minėjimo koncertas-akademija.

Koncertas buvo pradėtas Amerikos ir Lietuvos himnais. Balfo dešimtmečio minėjimo pirmininkas kun. dr. St. Valiušaitis tarė žodį, taip pat kalbėjo Balfo pirmininkas kan. prof. dr. J. B. Končius.

Koncerto programoje su dainomis dalyvavo: Stasė Daugelienė ir Prudencija Bičkienė. Smuikavo Izidorius Vasiliūnas. Solistėms ir smuikininkui fortepionu palydėjo Al. Mrozinskas. Koncerto linksmoje daly grojo Adomo Jezavito vadovaujamas radijo orkestras. Koncertui vadovavo Vitalis Žukauskas.

Koncerto proga jo programai surinko daug įvairių firmų ir pavienių asmenų apmokamų skelbimų. Skelbėsi ir sveikino savi tautiečiai, įvairaus verslo savininkai. Tai gražus ir naudingas jau stipriai prigijamas paprotys, tik dar iki šiol ne visų palaikomas.

Balfas savo veikimo dešimtmečio proga išleis apžvalginį leidinį.

Per tą dešimt metų Balfas laddarybės darbe yra nuvaręs gilią vagą. Vyriausiai jos pastangomis apie 30 tūkstančių lietuvių tremtiniu įsikūrė čia, Amerikoj. O kiek tūkstančių lietuvių tremtinių buvo sušelpta ir dar iki šiol šelpiama!

Rodos, Balfo vadovybei nėra svetima mintis, kad Balfo darbas su lietuvių tremtinių šelpimu nesibaigs. Išlaisvintai Lietuvai padėti atsikurti bus Balfas labai reikalingas, todėl visų lietuvių jis turi būti visada remtinas, kad jis būtų ateityje pajėgus dar didesniems darbams.

—I. V.

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ

PRANEŠIMAI

Marquette Parko Namų Savininkų Organizacija laikys mėnesinį susirinkimą trečiadienį, spalio 27 d., 7:30 val. vakare bažnytinėj svetainėj, 6820 So. Washtenaw Ave. Malonėkite visi nariai atsilankyti, nes yra daug svarbių dalykų apsvarstymui. Bus rinkimas darbininkų pramogai, kuri įvyks lapkričio 21 dieną.

—**Frank Bakutis**, nut. rašt.

Chicagos Lietuvių Suvalkiečių Draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, spalio 27 d., 7:30 val. vak. Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd Street. Visi nariai,-ės kviečiami gausiai atsilankyti.

—**K. Kazlauskas**, rašt.

BARBARA CHAPULIS
(Pagal tėvus **GEDVILAS**)
Gyveno 3502 So. Union Ave.

Mirė 1954 m. spalio 23 d., 3:10 val. po pietų.

Gimusi Lietuvoje, Tauragės apskr., Kaltinėnų parap., Levickiškių kaime.

Amerikoje išgyveno 46 metus.

Paliko nuliūdę: vyras Kazimieras, duktė Genevieve Sabas, žentas Albert, sūnus Kazimieras ir marti Vilma; anūkai Daniel ir Charles Chapulis; 2 broliai: Petras ir Nikodimas Gedvilai ir jų šeimos; brolienė Marcella ir jos du sūnūs: Antanas ir Alfonsas Gedvilai; teta Johanna Levickas; 3 pusbroliai: Petras, Juozapas ir James Levickai ir jų šeimos; pusseserė Josephine Chernauskas ir šeima; kiti giminės, draugai ir pažįstamieji.

Kūnas pašarvotas Antano M. Phillips koplyčioje, 3307 So. Lituanica Ave.

Trečiad., spalio 27 dieną, 8:30 val. ryto bus lydima iš koplyčios į Šv. Jurgio parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Barbara Chapulis giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka: **Vyras, Duktė, Sūnus, Žentas, Marti, kiti Giminės.**

Laidotuvių direktorius Antanas M. Phillips. Tel. YA 7-3401

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis
KVIETKININKAS
Gėles Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. YArds 7-7308

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Reikale pašaukite: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išsirinkti.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5519 So. Harlem Avenue
POrtsmouth 7-9020

URBA Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Banketams, Laidotuvėms, Papuošimams
GĖLININKAS
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
6901 SO. WENTWORTH AVE.
Telef.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

STEPONAS C. LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Koplyčios
2424 WEST 69th STREET — REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE — VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. — PUllman 5-1270

LIŪDESIO VALANDOJ ŠAUKITE
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Air Conditioned Chapel and Parking Facilities.
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiem kitose miesto dalyse gausim koplyčią arčiau jūsų namų

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
1410 South 50th Avenue
CICERO, ILL.
TELEFONAI:
GRovehill 6-2345-6 — TOwnhall 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Tel.: YArds 7-1741 ir BIshop 7-9481
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES 1390 kil.
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET — Phone: YArds 7-0781

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. — Phone: COmmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., Cicero, Ill. — Phone: OLympic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. — Phone: YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET — Phone: SEeley 3-5711

ALFRED VASAITIS-VANCE
6126 W. ROOSEVELT ROAD — Phone: OLympic 2-5245

J. LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. — Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. — TEL. YArds 7-1138-1139

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET — Phone: YArds 7-1911

JONAS LEONAS

BOLŠEVIKIŠKAS LIETUVOS VERTINIMAS

Iš spaudai parengto "Lietuvių Archyvo" V tomo

(Tęsinys)

Karo pramonės, tikra to žodžio prasme, visai nėra. Kaune yra intendantūros, automobilių ir aviacijos technikinių dirbtuvių. Radviliškio mieste yra artilerijos dirbtuvės, kuriose gaminami šautuvams ir kulkosvaidžiams kulkos 20 mm, kanuolėms sviediniai ir dar kitų dalykų bei karinių reikmenų. Šiauliuose ir Panevėžyje yra automobiliams remontuoti dirbtuvių. Visos stambosios pramonės įmonės dabar nacionalizuotos.

Žemės ūkis

Iš viso rajono teritorijoje yra žemės 2.705.230 ha, kurių: sodai užima 21.900 ha, ganyklos — 323.000 ha, miškai — 354.500 ha, balos bei durpynai — 66.300 ha, pievos — 341.900 ha, didieji vandenys — 9.000 ha. Ariamos žemės yra 1.420.000 hektarų, kurių po pasėliais 1.097.470 ha ir likusią — 168.630 ha.

Didžiausi miškų kiekiai yra šiose apskrityse: Šiaulių (89.700 ha), Panevėžio (57.800 ha), Tauragės (52.900 ha), ir Kauno (49.000 ha). Neturtinga mišku Vilkaviškio apskritis (5.500 ha). Smulkiau apie žemės paskirstymą žiūr. priedo nr. 4.

Du trečdalius Lietuvos miškų sudaro spygliuočiai medžiai. Tarp spygliuočių pirmauja eglė ir pichta, paskui pušis. Čia pateikti duomenys rodo, kad rajonas turi pakankamą žemės kiekį, kaip javų gamybai bei techninėms kultūroms, taip ir gyvulinkystei.

Pasėlių plotuose pirmą vietą turi rugiai, paskui avižos, o techninių kultūrų — linai ir bulvės. Dideli plotai apsėjami pašariniais augalais (vikiais, dobilais ir kita). Šiuo klausimu smulkesnių duomenų žiūr. priede nr. 5.

1939 metų derlius iš vieno ha apibudintas taip: rugiai — 13,3 centn., kviečiai — 12,7 ctn., miežiai — 12,3 cnt., avižos — 12,3 cnt., bulvės 116, linai — 3,4 cnt.

Gyventojų maisto pareikalavimas patenkinamas pilnai, dalis maisto gaminių parduodama pramonės centruose ir išvežama į užsienį.

Technikinėmis priemonėmis rajono žemės ūkis aprūpintas silpnai. Iki šiol plačiai naudojama žagrė, o sėjomainoje vyrauja trilaukis. Traktorių žemės ūkyje beveik visai nėra, o tobulų žemės ūkio mašinų maža.

Žemės ūkyje didelis vaidmuo tenka gyvulininkystei. Tam palankias sąlygas sudaro turimi dideli pievų ir ganyklų kiekiai.

Rajone yra žymus mėsos ir pieno gaminių perteklius, kuris iš dalies panaudojamas miestų pareikalavimams patenkinti ir iš dalies eksportuojamas į užsienį, ypač bekonas.

Gyvulininkystėje svarbią vietą turi raguočiai ir kiaulės. Gyvuliai daugiausia susikocentravę kulokų bei pasiturinčių ūkių rankose. Smulkesnių duomenų apie gyvulininkystę žiūr. nr. 6.

Iki sovietų valdžios įvedimo ūkininkų būklė, dėl aukštų mokesčių ir mažažemystės, buvo sunki. Nors buvo dideli kiekiai gyvulių, bet svarbiausi maisto gaminiai buvo bulvės ir duona. Daugumos ūkininkų gyvenamos patalpos menkos, žymus bakūžių kiekis apkūrenamas be dumtraukių ("po kurnomu"), gryčios su žemės aslomis. Dėl blogų gyvenimo sąlygų tarp gyventojų išplitusi tuberkuliozė ir trachoma.

Marijampolės šilavoto valščių tyrinėjęs vyr. politrukas draugas Chirnyj taip aprašo kai kurių ūkininkų gyvenimą: "Pogriažiški kaimo ūkininkas Osip Miložis. Šeimą sudaro 6 žmonės, žemės turėjo 4 ha, grįčia 1½ metro, žemės ąsla, gyvena skurdžiai, lova medinė, patalinės nėra, sanitarinę būklę neaprašysi... Tarp tų ūkininkų, kuriuose mes aplankėme, iki 90% apsirengę namų darbo drabužiais... Būdinga, kad pasiturinčioji dalis gyventojų taip pat gyvena nekultūringai, patalpose purvina".

Ūkininkai daugiausia išsiskirstę vienkiemiais, dėl to didelių kaimų maža, taigi valsčiuose priskaitoma didelis kiekis gyvenamų vietovių, iki 100 ir daugiau.

3. Kultūrinis lygis

Gyventojų kultūrinis lygis neaukštas. Rajone neraštingų yra iki 15%, mažai raštingų nuo 20 iki 40%. Gyventojai, ypač kaimiečiai, daro įspūdį užguitų žmonių, dažnai nenusivokia elementariniais politiniais klausimais.

1938/1939 mokslo metais rajone mokyklų buvo:

1) Kaune — universitetas su 292 profesoriais ir 3052 studentais; žemės ūkio akademija, konservatorija, aukštoji kūno kultūros mokykla, pedagoginis institutas, komercijos institutas— su 447 pedagogais ir 3657 studentais.

2) Valstybinių ir privatinių gimnazijų 40 su 15.382 moksleiviais.

3) Progimnazijų 20, moksleivių 2.037.

4) Įvairių vidurinių specialių mokyklų 58, jose mokinių 4.147.

5) Pradžios mokyklų 1.431 su 159.807 mokiniais.

Smulkesnių duomenų apie mokyklas žiūr. nr. 7.

Vadovaujantį vaidmenį mokyklose iki sovietų valdžios įvedimo vaidino kunigai, kurių įtaka vaikams dar ir dabar yra žymi. Atžymėta daug atsitikimų, jog vaikai siunčiami pas kunigus mokytis poterių. Daugumas mokytojų buvo smetoninių fašistinių organizacijų nariai. Jeigu mokykliniam mokymui dar buvo skiriama kiek dėmesio, tai kitokio pobūdžio švietimo darbui senoji Lietuvos vyriausybė beveik nekreipė jokio dėmesio.

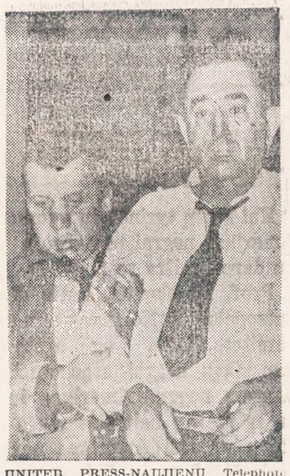

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telephoto

Gaisrininkai pagelbsti Joseph Fijalkowski išeiti iš Detroito namo, kuriame aštuoni vyrai žuvo, o kiti aštuoni buvo degamųjų dujų prituškinti.

Klūbai, bibliotekos, kinoteatrai — miestuose ir miesteliuose reti reiškiniai: buvusieji gi klubai turėjo nešvietimo bei kultūrinio uždavinius, bet buvo pramogų vietos. Bet už tai, kaip taisyklė, net mažuose miesteliuose galima buvo rasti 4-5 smukles ir kitas įmones su degtine ir ištvirkavimu. Apie klubus, bibliotekas, kino (žiūr. nr. 11).

Esamuose klubuose šiuo metu darbas vyksta silpnai, nes vietos partinės bei profsąjungų organizacijos jiems nevadovauja. Kinoteatrai yra privačių asmenų nuosavybė.

4. Partinės ir Komsomolo organizacijos

Lietuvos komunistų partija ir komsomolas iki pat Smetonos-Merkio reakcinės vyriausybės žlugimo buvo giliame pogrindyje ir kentė valdžios klikos vykdomą pasiučiausią piūdymą bei terorą. Tiktai į Lietuvą atėjus Raudonajai Armijai, kompartija ir komsomolas išėjo iš pogrindžio ir pradėjo dirbti legaliai.

Nepaisant sunkių pogrindžio sąlygų ir laukinės šėlstančios reakcijos, Lietuvos komunistų partija išsaugojo savo kadrus, sugebėjo bet kuriomis aplinkybėmis palaikyti ryšį su masėmis ir joms vadovauti, paruošti jas buržuazijos nugalėjimui.

Visų sekančių įvykių eigoje kompartijos šūkiai ir priemonės rado dirbančiųjų masėse vieningą paramą, jos (kompartijos) kandidatai į Liaudies Seimą gavo daugiau kaip 99% balsų.

Pagal savo kiekybinį sąstatą, partinių organizacijų skaičius, kaip visoje Lietuvoje, taip ir rekognoskuotės rajonuose, nėra didelis. 10-tyje apskričių yra 180 pirminių partinių organizacijų su 3.043 nariais ir kandidatais (žiūr. nr. 10).

Paprastai pirminių organizacijų esama apskričių ir valsčių centruose ir didelėse įmonėse, o kaimų vietovėse komunistų labai maža. Be to, esamas partines organizacijas daugiausia sudaro neseniai priimti kandidatai. Nemaža yra atsitikimų, kad valščių partorganizacijų sekretorių vietas turi partijos kandidatai, kurie dažnai neturi supratimo, kaip reikia organizuoti darbą. Todėl, kai miestuose ir įmonėse partinės organizacijos jau pradeda gyventi organizuotu partiniu gyvenimu ir dirba tarp nepartinių, tai to negalima pasakyti apie valsčių vietovių absoliutinę partorganizacijų daugumą. Ten ir vidaus partinis gyvenimas ir darbas masėse šlubuoja abiem kojom.

Šiuo metu vietos partiniai komitetai vykdo didelį darbą — registruoja partijos narius ir kandidatus, ruošdamiesi išduoti partinius biletus, patikrinti faktiną partorganizacijų sąstatą, nes iki šiol ši apskaita buvo bloga.

Būtina pažymėti, jog tarp pažangiųjų darbininkų ir inteligentijos į partiją patraukimas yra didelis. Tačiau kartu su garbingais darbuotojais ir inteligentais stengiasi į partiją patekti ir priešiški elementai, o taip pat asmenys, kurie partiniame bilete mato garantiją įsitaisyti į šiltą vietą.

Visai neseniai į partijos Kauno Gorkomą (miesto komitetą) atėjo viena pilietė ir prašė duoti jai rekomendaciją įstoti į partiją. Pasikalbėjime ji pareiškė: "Iki šiol aš buvau vokiečių žvalgybos tarnyboje, bet dabar nutariau mesti tą purviną darbą, noriu įstoti į partiją, kad turėčiau galimumo lengviau gauti tinkamą darbą".

Bylas apie priėmimą į partiją peržiūri apskričių partiniai komitetai, bet partinių dokumentų neišduoda, jų dar neturi ir Lietuvos Kompartijos nariai. Partinėse organizacijose ir apskričių komitetuose yra dar didelis skaičius neperžiūrėtų bylų apie priėmimą į partiją.

Vietos partiniai organai nuveikė didelį darbą, vadovaudami pasiruošimui ir pravedimui Liaudies Seimo deputatų rinkimo, įmonių nacionalizacijos, žemės reformos įvykdymo, valstybinio aparato nuo priešiško elemento apvalymo ir į vadovaujančius postus geresnių partinių ir nepartinių bolševikų iškėlimo.

(Bus daugiau)

Pirkite JAV taupymo bonus.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus.

Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki $10,000.00.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASS'N.

4038 Archer Avenue • Tel. LAfayette 3-6719

Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

30 METU SUKAKTIS

Chicago Savings and Loan Association mini pasėkmingo finansinio gyvenimo 30 metų sukaktį. Šia proga Chicago Savings per ateinančius šešis mėnesius, pradedant Liepos-July 1 diena, apdovanos puikia Ball-Point plunksna kiekvieną naują taupytoją ir kiekvieną seną taupytoją, padidinusį savo indėlius.. Be to, kiekvienas taupytojas dar gaus tikietą, kuriuo turės progos laimėti vieną iš 150 tableware setų: 25 Rogers Silver setų 8 asmenims ir 125 veliausių ir gražiausių stainless steel setų 6 asmenims.

Chicago Savings kviečia lietuvius pasidėti savo sutaupytus pinigus į šią saugią ir tvirtą 14 milijonų įstaigą. Mūsų 30 metų saugaus ir pelningo patarnavimo lietuviams rekordas užtikrina indėlių saugumą ir geresnį dividendą. Be to, pas mus kiekvieno taupytojo pinigai yra apdrausti iki $10,000 by an Agency of the United States Government. Nėra saugesnės vietos taupomiems pinigams laikyti. Partrauksime jūsų pinigus iš kitur, jei atsinešite savo banko knygutę.

Šios įstaigos puikiai įrengtoj raštinėj teikiami sekantieji patarnavimai:

1.—Apdraustas taupymas
2.—Pirmų morgičių paskolos
3.—Pardavimas ir iškeitimas valstybės bonų
4.—Christmas Club Savings
5.—Vacation Savings Club
6.—Duodami Travelers Checks
7.—Notary Public
8.—American Express Money Orderiai,

Be to, kiekvienas taupytojas dar gali išsimainyti čekius, apmokėti gazo bei elektros bilas, nemokėdamas nieko už šiuos patarnavimus.

VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.

JOHN PAKEL, Prezidentas

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASS'N

6234 So. Western Ave. Telef.: GRovehill 6-7575

C. L. D. D.

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8; Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus
Ofiso telefonas: YArds 7-4787
Namų telefonas PRospect 6-1930
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak., trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą.
Telefonas: HEmlock 4-7899
Namu tel.: Hilltop 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI

DR. JUZE AGLINSKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vaikų ir Moterų Ligos
5159 SO. DAMEN AVENUE
Medicine and Surgery Building
Valandos: Pirm. 10-4, antr. 10-1 ir 6-9, treč. 10-4, penkt. 10-1 ir 6-9, šešt. 10-12
Ofiso: PR 6-7800 — Namų TR 4-1765

Dr. Kęstutis Aglinskas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2300 WEST 51st STREET
Val.: Pirm. ir antr. 10—12, ketv. ir penkt. 6—8 p. p., treč. ir šešt. pagal susitarimą.
Telef.: ofiso PRospect 6-1795
Rezid.: TRiangle 4-1765

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE.
Valandos: Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 valandos po pietų.
Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telef.: PRospect 6-6229
Rezidencijos telef.: WAlbrook 5-5076

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadieni tiktai susitarus.

Tel.: YArds 7-3526 — YArds 7-7410
DR. G. J. BYLAITIS
Nervų, vidaus ir vaikų ligos
Val.: antr., penkt. 7 iki 8:30 P. M. Šeštad. 12:30 iki 1:30.
Kitomis dienomis tik susitarus
DR. J. G. VALAITIS
Val.: kasdien 6:30-8:30, šešt. 4-6.
4038 SO. ARCHER AVENUE

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: VI 7-7303
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2—4 po pietų ir 6—8 vakare, šeštadieniais 2—7 p.p., išskyrus sekm.

Telef. ofiso: LAfayette 3-1707
Rez.: Fillmore 3-8614 (Maywood, Ill.)
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. širdies, vidaus ir vaikų ligos.
4055 SO. ARCHER AVE.
(kampas Archer ir California Ave.)
Valandos: antr. ir ketv. 6-8 po pietų. Šeštadienį 2-4 po pietų.

Rezid. telef.: STewart 3-4511
Ofiso telef.: YArds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų.

Rezid. telef.: INterocean 8-8732
Ofiso telef.: INterocean 8-7654
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Chirurgija ir moterų ligos
10756 SO. MICHIGAN AVE.
Antradieniais nuo 7 iki 9 vakaro
Šeštadieniais nuo 9 iki 12 prieš piet ir nuo 1 iki 5 po pietų.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų ir 7:30—9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso Telef.: PRospect 6-3838
Rezid. Telef.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Tel. ofiso GR 6-4322. Rez. HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEWICK
(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tiktai susitarus: nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 vak., išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BLDG.
6400 SO. KEDZIE AVE.

Ofiso ir buto telef.: OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 SO. 49th COURT, CICERO
Priėmimo val.: Kasdien 10-12 val. ryte ir 5-8 val. vak. Šeštad. 10-2 ir 4-6.
Butas: 1832 So 49th Court, Cicero.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVE.
Val.: kasdien po pietų nuo 12—2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. 6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Telef.: Ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 So. 49th Ct., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro
Šeštadieniais 12-2 val. ir 3-5 v. v
Butas: 1604 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DAnube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Telefonai: Ofiso GRovehill 6-5399
Rezidencijos: PRospect 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
(kampas 63rd ir Artesian)
OFISO VAL.: 2-4 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadienį 2-4 val.
Trečiadieniais ir sekmad. uždaryta.

DR. EDWARD B. MURAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFISAS:
2750 WEST 71st STREET
(prie California Ave.)
Valandos pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: GRovehill 6-1321
Jei neatsiliepia VIncennes 6-3900

DR. CONSTANCE O'BRITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

DR. Z. RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2435 WEST 69th STREET
Telefonas: REpublic 7-2290
VAL.: Šiokiadieniais, išskyrus pirm., nuo 10 val. iki 12 val. ryto ir nuo 5 val. iki 8 val. vak. Pirmad. tik nuo 5 iki 8 vak. Šešt. nuo 10 iki 12 ryto.

Tel. offiso CLiffside 4-2896
Res. LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(kampas 47 & Hermitage)
Priėmimo val. 2-4 ir 6-9 val. p. p. šešt. 2-6 v. p. p. išskyrus sekmadienius

Telefonai: ofiso CLiffside 4-0253
Rezidencijos: YArds 7-6388
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30—8:30 val. vak. Šeštadieni 2—4 v. p. p

Dr. Fl. Tallat-Kelpša
Dr. E. Tallat-Kelpša
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
MARQUETTE PARKO OFISAS.
2656 WEST 63rd STREET
(kampas Washtenaw ir 63rd St.)
Kasdien 3-5, išskyrus antr. ir ketv
Kasdien 6-8:30, išskyrus treč. ir šešt
Tel.: PRospect 6-8548
Cicero ofisas: 5002 West 16th Street
Kasdien 6—8:30, antr. ir ketv. 1—3, šeštadieni 11—1.
Telef.: TOwnhall 3-0959
Namų telef.: HEmlock 4-7080
Kitu laiku tik susitarus.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. Moterų ligos
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. telef. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr., Treč. ir Penkt. 6—9 v. v. ir Ketv. ir Šešt. 2—4 v. p. p.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PRospect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Šetad. 2-4 po pietų. Treč. ir sekm. uždaryta.

Telef.: ofiso PRospect 6-9400
Rezid.: HEmlock 4-3851
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA - CHIRURGĖ
6560 SO. WESTERN AVE.
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet; trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581, rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniais uždaryta.

Orthopedas - Protezistas
P. ŠILEIKIS
Kaulų fraktūroms įtvarai, Polio-Cerebral Palsy ir įvairioms vaikų bei suaugusiųjų deformacijoms pašalinti spec. Aparatai. Amput kojoms ir rankoms visų sistemų Protezai. Orthop. pėdos Plokštelės (Arch Supports). Moterims, vyrams ir vaikams įvairių tipų med. Bandažai ir t.t.
VAL.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LABORATORIJA,
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5084

KITATAUČIAI GYDYTOJAI

Dr. C. M. Liestenfeltz
CHIROPRACTOR - PHYSICIAN
515 Broadway — Gary, Indiana
Phone GAry 3-0717
35 years experience
Hours: Daily till 9:00 p. m.

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais tik susitarus.
Šeštadieniais nuo 10 iki 3 val. popiet.

Dr. Kazimieras
MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Geras patarnavimas.

REUMATIZMAS
Gydytojų ir ligoninių ilgus metus tyrinėta ir dabar rekomenduojama naujoji žalia AMERPOL tablėtė skubiai Jums sumažins skausmus. Artritį ir reumatizmą turintieji pajus lengvatą sutinusiuose ir paraudusiuose kojų, kelių, pirštų bei nugaros sąnariuose bei raumenyse. Nors Jus skausmai ir ilgai kankino, ši naujai pagamintoji AMERPOL sumažins Jums skausmus. Tik $3.50 už 100 tablečių. Jas galit gauti savo vaistinėj arba besikreipiant į AMERPOL, 957 No. Ashland, Chicago 22, Ill.

NERVINĖ
Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų suirimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, nemigos, karščiavimų, išgasčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams. Šios gydūolės kainuoja $5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro.
Sekmadienį 8:30—9:30 val. ryto iš stoties WOPA, 1490 kilocycles
Tel.: HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

RUDENINIS NAUJIENŲ VAKARAS

Lapkričio 14 dieną

Sokolų salėje

2337 So. Kedzie Ave.

Čiurlionies Ansamblis atliks puikią programą

Lengva paskelbti skelbimą Naujienose

Paprastą "Classified" skelbimą labai lengva paskelbti NAUJIENOSE. Jis reikia aiškiai parašyti ant lapo popieriaus ir pasiųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 SO. HALSTED ST.
Chicago 8, Illinois.

Reikia apskaičiuoti, kad laiškas laiku pasiektų dienraštį.

Kas nesuspėja laiško parašyti, skelbimą gali pranešti telefonu. Reikia paskambinti HAymarket 1-6100, pasakyti, kad norite paskelbti skelbimą ir pranešti skelbimo turinį. NAUJIENŲ tarnautojos jį užrašys ir suteiks visas reikalingas informacijas.

Skelbimai turi pasiekti dienraštį prieš 4 val. vakaro, jei norite, kad būtų išspausdinti rytojaus NAUJIENOSE. Šeštadieniais skelbimai priimami iki 12 val. Sekmadieniais — iki 11 val. ryto.

Skaitykite "N-nas"

Susisiekimo priemonės gerai apsimokėjo

CTA rugsėjo mėnesį čia turėjo $10,120,340, t. y. $173,978 daugiau negu per tą patį laiką pereitaisiais metais.

Chicagos eismo vadybos pareigūnai sako, jog šių pajamų pakanka apmokėti visoms išlaikymo ir operavimo išlaidoms, taip pat ir kitoms numatytoms išlaidoms bei fondams.

Paskirtas švietimo televizijos vedėjas

Ruošiamosios švietimo televizijos WTTW direktorius pakvietė programos vedėju E. J. Robertson, kuris buvo "Milwaukee Journal" televizijos stoties vedėjas ir turi ilgesnį patyrimą švietimo televizijos programoje. Jis perims naująsias pareigas nuo lapkričio 15 d.

Pirkite JAV taupymo bonus.

Nepavyksta pagauti žudiko

40 policijos dalinių nuo praeito savaitgalio ieško nusikaltėlio, kuris nukovė tavernoje detektyvą Annerino. Kai kurie įtartini asmenys buvo apšaudyti bebėgą, buvo panašus asmuo net sulaikytas, bet tikrojo kaltininko nepavyko rasti. Tuo tarpu suimta mergina, kuri, papirkusi už 5 dol. kalėjimo sargą apskrities kriminaliniame teisme, padėjo pabėgti nusikaltėliui. Tai 23 m. amžiaus Mrs. Marcus, kurios du vaikai paimti į jaunuolių įstaigos globą, o ji pati paleista už $10,000 užstatą. Žudikas yra 26 m. amžiaus Agostino Amedeo.

— Buvę tremtiniai, nepamirškite likusių niūriose stovyklose savo draugų. Bent vieną kartą metuose aukokite jiems vienos dienos uždarbį!

ELECT
A. A. MAZEWSKI
Double A in Every Way!
Republican Candidate
for
Clerk of the Criminal Court
VOTE REPUBLICAN NOV. 2nd

Complete the team in '54..
FOR HONESTY • PEACE
ANTI-COMMUNISM

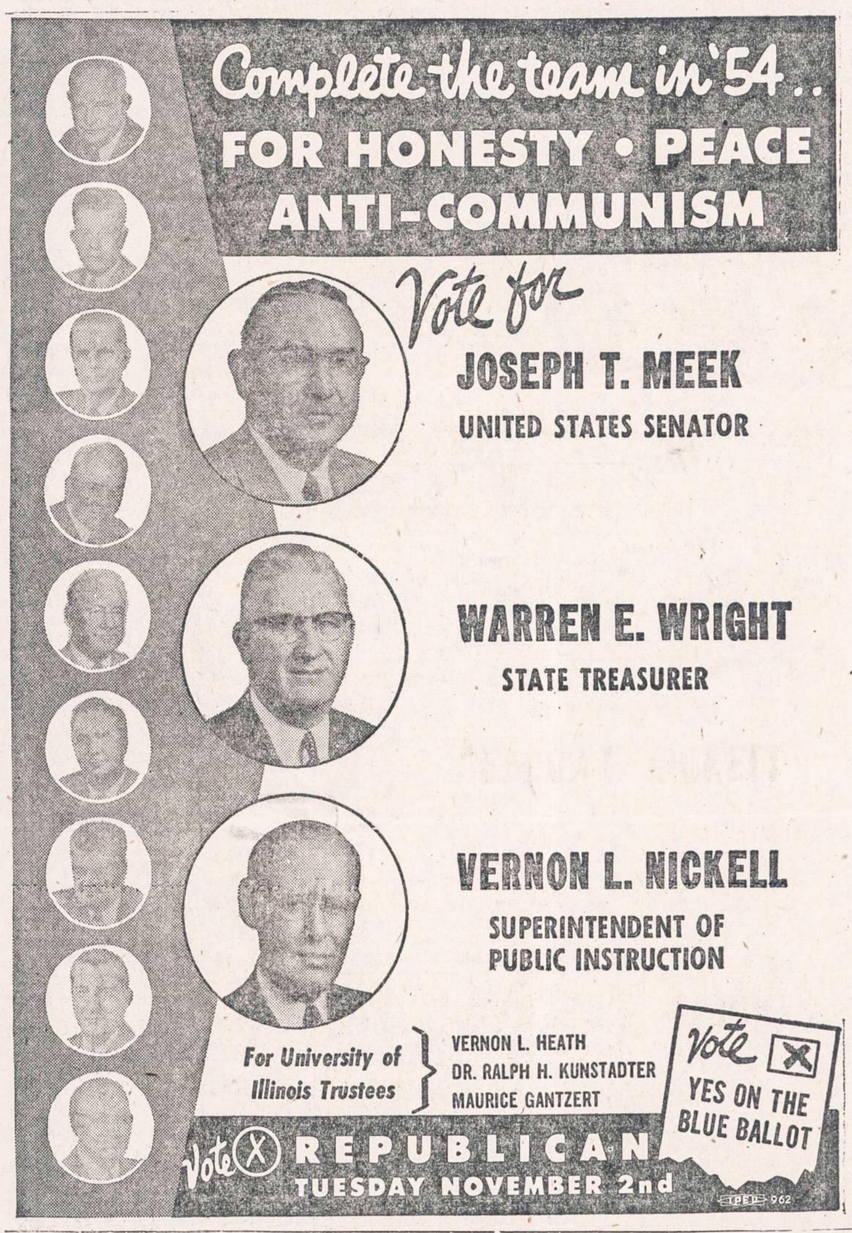

Vote for
JOSEPH T. MEEK
UNITED STATES SENATOR

WARREN E. WRIGHT
STATE TREASURER

VERNON L. NICKELL
SUPERINTENDENT OF PUBLIC INSTRUCTION

For University of Illinois Trustees
VERNON L. HEATH
DR. RALPH H. KUNSTADTER
MAURICE GANTZERT

Vote X YES ON THE BLUE BALLOT

Vote X REPUBLICAN
TUESDAY NOVEMBER 2nd

Aloysius A. Mazewski

Republikonų kandidatas į Kriminalinio Teismo klerkus

Aloysius A. Mazewski gimė 1916 m. sausio 5 d. North Chicagoje, Illinois. Nuo 1923 metų gyvena Chicagoje adresu 5805 W. Cullom Ave. Yra vedęs Florence Heider, turi du vaikus, Aloysius Jr. ir Marilyn.

Mokslinimas: Lankė parapijinę mokyklą Chicagoje ir Lane Technical High School. Batchelor laipsnį advokatūroje gavo iš De Paul Universiteto Teisių kolegijos 1940 m. Lankė Northwestern universitetą, o dabartiniu laiku dar ima vakarinius kursus John Marshall teisių mokykloje, siekdamas Teisių Magistro laipsnio.

Karinė tarnyba: 1942 m. liepos 27 d. priimtas kariuomenėn, Fort Sheridan stovykloje, eiliniu kareiviu, gi 1943 m. sausio 27 dieną išėjo iš karinės mokyklos 2-jo leitenanto laipsniu. Į kapitonus pakeltas 1944 m. ir dabar yra atsargoje majoro laipsniu. Karinėje tarnyboje ėjo Trial Judge Advocate ir Specialaus Karinio Teismo nario pareigas; be to, jis ėjo Security and Intelligence direktoriaus pareigas U. S. Armijoje.

Šiuo metu tarnauja Cook kauntės iždininko John Brenza biurui advokatu. Šias pareigas eina nuo 1951 metų.

Organizacijos, kurioms priklauso: Jis yra Lenkų Nacionalio Susivienijimo nacionalis direktorius nuo 1947 metų; organizacija priskaito 330,000 narių. Yra taip pat Chicagos Advokatų Sąjungos ir Illinois Advokatų Sąjungos narys; buvęs pirmininkas Victory Post No. 40 AMVETS; Amerikos Legiono Palmer posto Nr. 65 Judge Advocate; Wicker Park Lions Club narys ir Moose Greater Lodge Nr. 3 narys.

434,000 daugiau gyventojų Illinojuje

Gyventojų statistikos duomenimis, šių metų liepos 1 d. Illinojuje gyventojų skaičius po ankstyvesniojo gyventojų surašymo padidėjo 434,000. Dabar šioje valstybėje yra 9,540,000 gyventojų.

Iš viso JAV, įskaitant ir karius, liepos 1 d. buvo 162,414,000 gyventojų. Nuo 1950 m. surašymo gyventojų skaičius Amerikoj padidėjo 6.3%.

— Ar jau aukojai šio vajaus metu tremtiniams gelbėti?

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

* * *

Amerikos negrų rasė kinta

Kai kurių tyrinėtojų nuomone, Amerikos negrai pastaruoju laiku darosi mišra rasė.

Prof. Herskovits, kuris dėsto antropologiją Northwestern universitete, sako, jog apskritai Amerikos negrai esąs mišinys Afrikos negrų, Amerikos indėnų ir įvairių baltosios rasės atstovų. Todėl Amerikos negras turįs šių 3 rasių fizines ypatybes, bet nesutampąs nė su viena jų. Prof. Herskovits, ištyręs 6,000 negrų, teigia, kad tik 22% buvę grynos Afrikos negrų rasės atstovai.

Nors ir esama negrų, kaip ir baltųjų tarpe, kai kurių pastangų nesituokti su baltaisiais, bet paskutinių laikų noras turėti ūkinių pirmenybių verčiąs to nusistatymo griežtai nesilaikyti. Bent vyrai vis stengiąsi vesti žmonas, kurios esančios kiek baltesnės negu jie. Tad vaikai gimstą kiek juodesni už motiną, bet baltesni už tėvą.

Išbaltėjusios negrės ir pačioje Chicagoje yra susilaukusios ypač geros sėkmės ekonominiu požiūriu; bent tai esti tol, kol nesužinoma, kad tai negrės esama.

Prof. Herskovits sako, jog Afrikos nėgrai, kurie atvyko į šį kraštą prieš 335 metus, toli gražu nebuvo be kultūros. Jie atsinešę kartu tam tikrų muzikinių, kalbėjimo, virtuvės ir gerų manierų gabumų, kurie atsekami dabartinėje amerikiečių civilizacijoje.

Respublikonai padėjo piniguočiams

Maine valstybės demokratinis gubernatorius Muskie kalbėjo Chicagos lenkų demokratinės organizacijos pietuose Hilton viešbuty. Jis pabrėžė, jog šios kongreso sesijos metu respublikonai sumažinę pajamų mokesčius, bet 90% to sumažinimo pasinaudojo korporacijos ir asmenys, kurių pajamos didesnės negu $5,000 per metus.

Kiek kainoja amerikiečiui JT

Sen. Wiley (Wis. resp.), kalbėdamas Chicagos JT organizacijai apie Jungtines Tautas, pareiškė, jog Amerikos gyventojui Jungtinių Tautų organizacijos išlaikymas tekainojąs 16 centų per metus. "Tai yra mažiau negu kainoja papirosų pokelis. Ar jūs manote, kad jos yra vertos pakelio papirosų pasaulio taikai išlaikyti?".

Kas nusileido bolševikams praeitajame kare?

Šis klausimas buvo diskutuojamas tarp sen. Douglas ir respublikonų kandidato į senatą Meek Glen Ellyn vietovėje.

Douglas pareiškė, kad kaltė už užleidimą bolševikams eilės vietovių Europoje krintanti ant Eisenhowerio, tada vyriausiojo karo vado, pečių. Eisenhoweris sulaikęs kariuomenės dalinius, ir tuo būdu leidęs užimti bolševikams Lenkiją ir rytinę Vokietiją.

Tai galinti būti paprasta, be blogos valios klaida. Meek be reikalo kaltę čia norįs suversti ant Rooseevlto.

Meek kaltino demokratus, kad ji esanti karo partija, o respublikonams esą svarbiausia, kad būtų taika. Douglas atsakė, jog tokia, pavyzdžiui, Korėjos taika esąs menkas nuopelnas. Buvę duota progos komunistams apsikasti ties 38 lygiagrete ir savo karinius dalinius perkelti į Indokiniją, kur jie vėl pasiekę laimėjimų.

— Savo auka palengvink senelių sunkias tremties dienas!

Šimtą dolerių aukojo

DAN KURAITIS

Lietuvių kartos ateityje, beskaitydamos Chicagos lietuvių istoriją, pastebės joje dažnai minimą čikagiečio Dan Kuraičio vardą. Beskaitydami jie sužinos, kad Dan Kuraitis, jaunutis atvykęs į šią jam svetimą šalį, be jokios svetimos pagalbos išaugo į vieną įžymiausių prekybininkų ir didžiai gerbiamų visuomeninkų.

Tapti turtuoliu pasiseka ne vienam, bet įgyti visuomenės pagarbai tai šiltai vietelei žmonių širdyse nepakanka turėti turto. Reikia turėti jautrią širdį. Reikia ne tik gražiais žodžiais, bet ir darbais įrodyti, jog gyveni ne vien tik, kad iš gyvenimo imtum, bet kad ką nors tam gyvenimui ir duotum.

Kad tokia filosofija įsigyvenusi Dan Kuraičio širdyje ir kad jis visuomet siekė gražaus ir gero ir, to pasiekęs, mielai dalijosi su kitais, tai yra rekordo dalykas.

Atsimenu, kad netrukus po mano atvykimo Chicagon, Dan Kuraitis jau dalyvavo grupėje muzikos mylėtojų. Buvo tai stygų orkestras, kuriame Dan Kuraitis buvo veiklus narys. Vadinasi, nuo pat pradžios jaunasis Kuraitis rodėl palinkimą prie gražesnių dalykų. Tas palinkimas vis augo ir per visą jo gyvenimą reiškėsi viena ar kita forma.

Dan Kuraitis nemaža remia mūsų kultūrinę veiklą. Dan Kuraitis įgijo pasaulinio keliauninko vardą dėl to, kad jis, kartu su savo mylima žmona Della, kasmet važinėja po įvairias pasaulio dalis, ieškodamas gražaus ir gero, ir ypač ieškodamas lietuvių, svetimuose kraštuose gyvenančių. Savo įdomių kelionių įspūdžiais jis per spaudą dalijasi su kitasi. Lietuvos reikalams p. Kuraitis atjaučia ne tik žodžiais, bet ir aukomis.

Nekartą praeityje p. Kuraitis yra prisidėjęs prie Balfo veiklos. Šįmet minint Balfo dešimt metų sukaktį jis mielai sutiko įeiti į Chicagos veikėjų vajaus talkos komitetą, sutiko būti spaudos komisijos nariu. Ir štai praeitą šeštadienį, Balfo vajaus reikalais bekalbėdamas per mūsų populiarės Sophie Barcus radijo valandą, jis pareiškė, kad, tikėdamas daugiau į darbą negu į žodžius, **jis aukoja visą šimtą dolerių Balfo vajui.**

Tai tik dar vienas įrodymas, kodėl Dan Kuraitis yra visų mylimas ir gerbiamas kaip kilnios sielos žmogus, kuris tiki tuo, kad "ne tas, kas turi, bet tas, ką atiduodi, padaro tave turtingą".

Balfo ir mūsų vargstančių brolių ir sesučių užjury vardu ir asmeniniai nuoširdžiai dėkoju Dan Kuraičiui už taip stambią auką. Kas bus trečias pasekti Dr. G. Sernerio pradėtąjį vertingą pavyzdį? Lauksime.

Ponia Della Kuraitienė neatsilieka veikloje

Nebegaliu baigti šios malonios vizito valandėlės su "Naujienų" skaitytojais nepasakiusi, kad ponia Della Kuraitienė ne tik pritaria savo vyro visuomeninei veiklai, bet pati aktyviai dalyvauja moterų grupėse. Ji yra 208 SLA pirmosios moterų kuopos ir Chicagos Lietuvių Moterų Klubo narė. Ji buvo klubo pirmininkė kelerius metus ir nuolat prisideda prie labdaros darbų ir remia kultūrinę veiklą.

Ponai Kuraičiai netrukus vyksta į savo metinę kelionę aplink pasaulį, kurioje išbus apie du mėnesius.

Geriausi linkėjimai sėkmingai kelionei ir "happy landing" visur.

Nora Gugienė

CLASSIFIED ADS.

HELP WANTED — FEMALE
Reikia Darbininkių

ŠEIMININKĖS
Reikės kiek virti valgį.
Suaugusiųjų, maloni šeima.
Savas kambarys, radijas.
Geras susisiekimas. Arti bažnyčių.
Turi kalbėti angliškai. Atlyginimas atviras (open) JUNIPER 8-8615

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

Prieš pirkdami ar parduodami namus, atlankykite mus

KUTRA - NORKUS REALTY
2405 WEST 51st STREET
PRospect 6-7238 — RE 7-7321 (vak).
WAlbrook 5-5699 (vak).

BRIDGEPORTE 6 butų po 4 kambarius. Labai geram stovyje mūro namas, 3 aukštų. 2 automobilių garažas ir puikus didelis lotas. Kaina $12,000. Savininkas duoda morgičius.

Prie Wood ir 49th gatvių 2 aukštų 4 butų mūro namas ir garažas. Kaina $16,000.

Prie 89-tos gatvės, tarp Mayfield Austin, 4 sklypai 120x125 pėdų už $1,200. Puiki vieta užmiesčio statybai.

P. STANKOVIČIUS
REAL ESTATE IR INSURANCE BROKERIS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 SO. HALSTED ST.
Phone DAnube 6-2793
Namų YArds 7-6818

VA, TAI PROGA!
IR SU nedaug pinigų galite įsigyti medinį 4 butų namą, puikiam stovyje. 3 garažai. Geros pajamos, o kaina —netikėtina: tiktai $13,000.
So. Troy, prie 27-tos gatvės.
Mūrinis 2 butų namas su automatišku centraliniu šildymu. Uždari porčiai, garažas. Damen, prie 57th St. Kaina $18,500.
Mūrinis 2 butų (6 ir 7 kamb.) namas su didžiule biznio patalpa. Centralinis šildymas. Namas stipriai pastatytas ir geram stovyje. Cermak Road, prie Western Ave. $22,000.
Be to, turime keletą biznio sklypų Marquette Parke.
Ieškome namų pardavimui.

P. LEONAS
REAL ESTATE
7350 So. California Ave.
PRospect 8-0097

NAMŲ REMONTAS
(REMODELING)
Atlieku cemento, karpenterio, mūro ir kitus darbus. Iki $2,500 nereikia nieko įmokėti, o už didesnius darbus susitarsime.
Dirbu Chicagoje ir priemiesčiuose.
PETRAS POCIUS
6828 So. Maplewood Ave.
REpublic 7-1223

GENERAL CONTRACTOR
STANDARD BUILDERS, INC.
726 W. 18th Street, Chicago 16, Ill.
CHesapeake 3-1535
Lietuvių statybos bendrovė. Stato namus pardavimui, pagal užsakymus ir atlieka remonto darbus.
A. Gintneris, pirmininkas,
V. Petrauskas, statybos vedėjas.

PARDAVIMUI namas, reikalingas nedidelio remonto. Gazo šildymas, karštas vanduo. Kaina prieinama.
Skambint TAylor 9-5537

RENTING IN GENERAL
Nuomos

HOT SPRINGS, ARK.
BELMONT HOTEL
Renduojami kambariai, nebrangiai, nuo $5.00 ir aukščiau. Kambariai su visais patogumais. Lietuvis savininkas ir manadžeris.
Louis Kuklis, 242½ Ouachita Ave., Hot Springs, Arkansas. Phone 1234

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

HOT SPRINGS, ARK.
parduodamas hotelis. Apartmentai, 24 kambariai su visais baldais. Renda $45 mėnesiui. Lysas yra 3 metų. Geros pajamos. Savininkas ir manadžeris
Louis Kuklis, 242½ Ouachita Ave., Hot Springs, Arkansas. Phone 1234

PARDUODAMA TAVERNA. Priežastis—vienai per sunku. 5 kambariai užpakalyje. Tel.: LAfayette 3-9825.

EGZISTUOJANTI taverna su 2 apartmentais. Papiginta kaina — už viską tik $14,000. Tel.: RAdcliffe 3-9003.

—Prieš perkant, laikrodį Omegą ar Cimą, pianiną, rekorderį ar patefoną, foto, radio aparatą, rašomą ar siuvamą mašiną verta pasiteirauti pas J. KARVELĮ, 3322 South Halsted St., Chicago, Ill., tel. YArds 7-0677. Sk.

— Beraukiai, bekojai lietuviai karo invalidai tremtyje laukia Tavo pagalbos. Aukok jiems!

OLD HEATER
Trade-In Jubilee
$35
FOR EARLY BUYERS ONLY

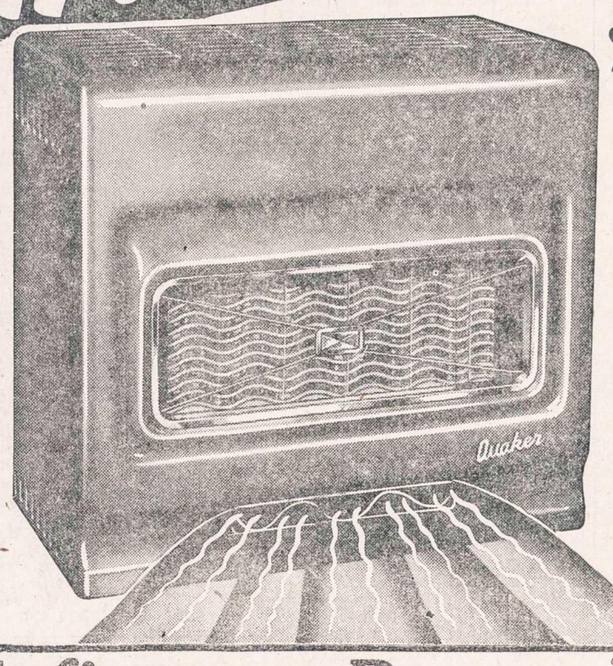

FOR YOUR OLD HEATER
Regardless of Make, Type or Condition
WOOD COAL GAS OIL

On the purchase of one of the ALL-NEW QUAKER "Assured Comfort" Gas Heaters Equipped With New Forced Air "Floor Level" Blower

Taficante Bros.
2301 W. Taylor St. TAylor 9-9100
759 So. California Ave. SA 2-0301
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS